Ազգ
Azg
armenian daily
4 ԱՊՐԻԼ 1995. ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 62 (816)

Բաքուն մտահոգում է Ռուսաստանի մասնակցությունը ահաբեկչությանը

«Ռուսաստանի հատուկ ծառայությունները փորձում են օգտագործել հայ ահաբեկիչներին եւ ՔԲԿ ներակա զինված խմբավորումները Թուրքիայի տարածքով ադրբեջանական նավթը փոխադրելու ծրագիրը եւ դարի նավթային պայմանագիրը ձախողելու նպատակով»: Այս մասին հաղորդել է Ադրբեջանի ազգային անվտանգության նախարարության ներկայացուցիչը՝ հանդես գալով ադրբեջանական հեռուստատեսությամբ: Նրա վկայությամբ, Ռուսաստանի արտաքին հակահետախուզության ծառայության պետ Պրիմակովը եւ նրա ներկայացուցիչ գեներալ-մայոր Միխայլովը այդ նպատակով վերջերս Մոսկվայում մի շարք հանդիպումներ են ունեցել ՔԲԿ-ի ղեկավար Աբդուլլահ Օջալանի բանագնացների հետ: Ադրբեջանական մեկնաբանի խոսքերով, դրանց ընթացքում ռուսների եւ քրդերի միջեւ ձեռք է բերվել պայմանավորվածություն, ըստ որի համաձայն ՔԲԿ-ի զոկատները մոտ ժամանակներս պետք է մարտական ակտիվ գործողություններ ծավալեն Թուրքիայի հարավ-արեւելքում անկայուն իրավիճակը պահպանելու եւ նավթամուղի հնարավոր շինարարությանը խոչընդոտելու նպատակով: Ուշագրավ է ադրբեջանցի պաշտոնյայի հաղորդած այն լուրը, թե նավթային պայմանագրի ձախողման հարցում քրդական գրոհայիններին ակտիվորեն կսատարեն արաբական երկրներում հենակետեր ստեղծած հայկական ահաբեկչական կազմակերպությունները:

Տես # էջ 2

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Սահմաններում լարվածությունը պահպանվում է

Ապրիլի 2-ի երեկոյան ժամը 18:30-ից սկսած ադրբեջանական կազմավորումները խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից եւ հրաձգային տարբեր զինատեսակներից մոտ հինգ ժամ շարունակ կարճատեւ ընդմիջումներով գնդակոծել են Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան, Նոյեմբերյանի շրջանի Բերդավան եւ Իջեւանի շրջանի Բերքաբեր գյուղերի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, թե տուժածներ եւ ավերածություններ չկան: Թշնամին կրակը դադարեցրել է միայն այն բանից հետո, երբ հայկական զինված ուժերը դիմել են պատասխան համարժեք գործողությունների: Գիշերը սահմաններում հանգիստ է եղել: Երեկ ժամը 18-ի դրությամբ հայ-ադրբեջանական սահմանում որեւէ լուրջ միջադեպ չի արձանագրվել:

ԼՂՀ-ն լիիրավ մասնակից է

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Լեռնային Ղարաբաղը որպես հակամարտ կողմ բանակցությունների բոլոր փուլերի լիիրավ մասնակիցն է, ներառյալ Մինսկի խորհրդաժողովը: Բանակցությունների մասնակիցների կարգավիճակի առթիվ ԵԱՀԿ բոլոր նախորդ որոշումների այս միասնական մեկնաբանությունը հաստատվեց Պրահայում ս. թ. մարտի 30-31-ը ԵԱՀԿ ավագ պաշտոնատար անձանց կոմիտեի հանդիպման ժամանակ, ասվում է այսօր ՀՀ ԱԳՆ մամլո ծառայության տարածած փաստաթղթում: Հանդիպման մասնակիցները հակամարտ կողմերին՝ Ադրբեջանին, Լեռնային Ղարաբաղին եւ Հայաստանին կոչ արեցին վերսկսել խաղաղական բանակցությունները առանց որեւէ նախապայմանի:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրությունն այսօր

Ազգային-եկեղեցական ժողովն սկսվեց 398 պատգամավորի մասնակցությամբ

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում երեկ իրոք պատմական օր էր: Աշխարհի, Հայաստանի ու Արցախի բոլոր կողմերից ժամանած պատգամավորները մի խնդիր ունեին՝ գումարել Ազգային-եկեղեցական ժողով եւ ընտրել Ամենայն Հայոց կաթողիկոս: Երբեւէ Հայոց կաթողիկոսի ընտրությունն այդքան ներկայացուցչական չի եղել: 28 երկրներից ժամանած 398 պատգամավոր առավոտյան ժամը տասից մինչեւ երկուսը արձանագրվեցին, մինչ այդ մասնակցելով ժամը 9-ից Մայր Տաճարում սկսված Սուրբ պատարագին: Պատարագիչն էր ԱՄՆ Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանը: Սովորականի պես Մայր Տաճարը մարդաշատ չէր, եւ ոչ էլ հավատացյալների հոծ խմբեր կային: Այստեղ էին միայն պատգամավորները, հյուրերն ու լրագրողները: Շատ պատգամավորներ նույնիսկ չմասնակցեցին պատարագին, բավարարվելով տաճարի բակում ծավալած խոսքուզրույցներով: Այնուհետեւ պատգամավորները երկու շարքով անցան եղյման արարողությանը եւ Սուրբ հաղորդություն ստացան: Արարողության վերջին եռյակողմաց դասը, Գարեգին Վեհափառի եւ Երուսաղեմի ու Պոլսո պատրիարքների գլխավորությամբ խնկեհանգստյան պաշտոն մատուցեցին Վազգեն Ա հանգուցյալ կաթողիկոսի հիշատակին, մոտենալով նաեւ նրա դամբարանին, որ զարդարված էր մոմերով, ծաղիկներով, վեհափառի զգեստներով ու գավազաններով: Ճաշից հետո Ամենայն Հայոց 131-րդ կաթողիկոսի ընտրության առիթով հրավիրված Ազգային-եկեղեցական ժողովն սկսվեց մոտ ժամը 15:00-ին, վեհարանի լեփ-լեցուն դահլիճում, որ ողողված էր մոտ 200 տեղական եւ արտասահմանյան լրատու գործակալությունների եւ հեռուստակայանների թղթակիցներով ու լուսարձակների լույսերով:

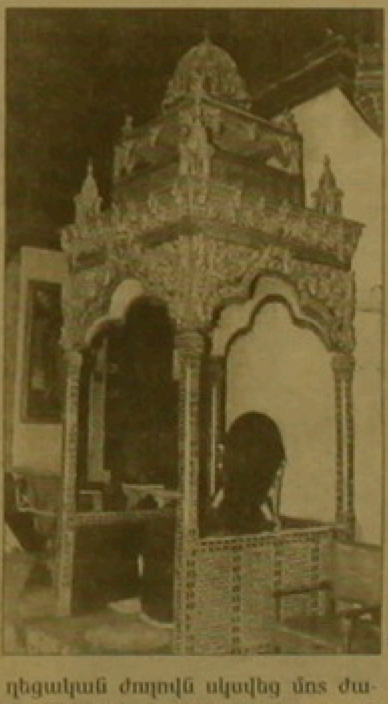

Ընտրությունների նախապատրաստման պատասխանատու ԱՄՆ Արեւմտյան թեմի առաջնորդ Վաչե արք. Հովսեփյանը հայտարարեց, որ ստեղծված հանձնախմբի ջանքերով կատարված է հսկայական աշխատանք եւ ստեղծված 8 արխիվները բացառիկ նշանակություն կունենան Հայ եկեղեցու պատմության համար:

Այնուհետեւ Մեսրոպ արք. Գրիգորյանը (Վիեննա) ներկայացրեց, թե որքան պատգամավոր է արձանագրվել, նշելով, որ ներկաների թիվը հասնում է 398-ի: Ամենայն Հայոց կաթողիկոսություն 1 պատգամավոր, Տանն Կիլիկիո՝ 2, Երուսաղեմի պատրիարքություն՝ 3, Պոլսո պատրիարքություն՝ 3, Արարատյան թեմ՝ 104, Շիրակի թեմ՝ 28, Գուգարքի թեմ՝ 9, Սյունիք՝ 10, Արցախ՝ 9, Վրաստան՝ 17, Ն. Նախիջեւան եւ Ռուսաստան՝ 85, Ավստրալիա՝ 1, Ավստրիա՝ 1, Արգենտինա՝ 4, Իրանից ոչ ոք չի եկել, բացի արքազան հայր Աստուրյանից, Բրազիլիա՝ 1, Բուլղարիա՝ 1, Կանադա՝ 4, ԱՄՆ Արեւելյան թեմ՝ 20, Արեւմտյան թեմ՝ 24, Եգիպտոս՝ 1, Անգլիա՝ 1, Գերմանիա՝ 1, Հունաստան՝ 1, Շվեյցարիա՝ 1, Ֆրանսիա (Փարիզ՝ 8, Լիոն՝ 3, Մարսել՝ 4), Բելգիա՝ 1, Միլան՝ 1, Հոլանդիա՝ 1, Ալբանիա՝ 1, Ռումինիա՝ 1, Ուրուգվայ՝ ոչ ոք, Գերագույն հոգեւոր խորհուրդ՝ 4: Այդպիսով 421-ից ներկա էին միայն 398 պատգամավոր, ներառյալ նաեւ եռյակողմաց դասի ներկայացուցիչները: Կաթողիկոսական տեղապահ, Երուսաղեմի Պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանը, իր ողջույնի խոսքում բարձր գնահատեց հանրապետության պետական մարմինների կողմից ցույց տրված մեծ աջակցությունը Ազգային-եկեղեցական ժողովը բարձր մակարդակով անցկացնելու հարցում եւ նշեց, որ առաջին անգամ նման ժողովին ներկա են ՀՀ նախագահը, փոխնախագահը, ԳԽ նախագահը, վարչապետը, ՀՀ կառավարությանն առընթեր կրոնական գործերի վարչության պետի պաշտոնակատար Լազար Սուջյանը եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի վարչության գործադիր տնօրեն Մանուշակ Պետրոսյանը, ինչպես նաեւ ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը: Այնուհետեւ ողջույնի խոսքը տրվեց ՀՀ նախագահին: «Խորին հարգանքի եւ երախտագիտության զգացումով ոգեկոչելով Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի լուսավոր հիշատակին, այսօր դուք գումարվել եք մասնակիցը դառնալու եկեղեցու եւ ազգային կյանքի պատմական իրադարձության, որը վերջին 600 տարիների ընթացքում առաջին անգամ տեղի է ունենում Հայոց անկախ պետականության գոյության պայմաններում», այսպես սկսեց իր ելույթը նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Տես # էջ 2

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՐԱՔ

Թուրքական զորքերը մոտեցան իրաքյան նավթամուղին

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ. «ԱԶԳ»: Իրաքում քրդերի դեմ պատերազմող թուրք զինվորների թիվը անցյալ շաբաթվա ընթացքում 30 հազարից հասավ 50 հազարի, ընդ որում թուրքական զորքերը մոտեցան Կիրկուկ-Ջեյհան ռազմավարական նավթամուղի առանձին հատվածների: Այդ մասին «Մեարք» գործակալությանը հայտնեցին Հայկական անկախ մամլո կենտրոնում՝ վկայակոչելով արաբական եւ ամերիկյան աղբյուրներ:

Մարտի 30-ին թուրքերն արգելեցին ՄԱԿ-ի դիտորդների եւ արտասահմանցի լրագրողների մուտքը ռազմական գործողությունների տարածքում գտնվող քրդաբնակ գյուղ:

Ըստ թուրքական հեռուստատեսության հաղորդած տվյալների, ապրիլի 2-ին սպանվել են ՔԲԿ-ի եւս 24 զինյալներ, իսկ մեկը հանձնվել է: Այսպիսով, ներխուժման սկզբից մինչեւ օրս քրդերի կորուստները կազմել են 295 սպանված: Կարծես փորձելով արդարանալ, Դիարբեքիրում կազմակերպված հերթական մամուլի ասուլիսի ժամանակ թուրքական զինված ուժերի ներկայացուցիչը պնդել է, որ նշված թվից դուրս մեծ քանակությամբ դիակներ կան տարածքում:

Համաշխարհային հանրությանը մոլորեցնելու նպատակով թուրքական իշխանությունները կազմակերպել են Հյուսիսային Իրաքի բնակչությանը նյութական եւ բժշկական օգնություն ցույց տալու կամպանիա: Այդ ընթացքում հայտնի դարձավ, որ թուրքական զորքերը, խախտելով իրենց իսկ տված խոստումը, շարժվում են դեպի հարավ, ռազմական գործողությունների պատերազմում ընդգրկելով նոր ռայոնր շրջաններ: Թուրքիայի ներկայացուցիչը այդ փաստը պատճառաբանել է այն բանով, թե իբր ՔԲԿ-ի մեծ թվով զինյալներ ապաստան են գտել թուրք-իրաքյան սահմանից 35 կմ հեռավորության վրա գտնվող լեռներում, ինչպես նաեւ դեպի հարավ ընկած բնակավայրերում: Դա վկայում է, որ թուրքերը պատրաստվում են պատժիչ գործողությունները տարածել նաեւ Հյուսիսային Իրաքի բնակավայրերի վրա: ■

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԱՄՆ-ը խստացնելու է կեցվածքը Իրանի նկատմամբ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 3 ԱՊՐԻԼ, WSJ: Նախագահ Քլինթոնի վարչության ավագ պաշտոնատարներն այս շաբաթ կքննարկեն Իրանի նկատմամբ պատժական նոր քայլեր ձեռնարկելու հարցը: Քննարկման ընթացքում հաշվի կառնվի նաեւ պետքարտուղար Քրիստոֆերի առաջարկը, ըստ որի ամերիկյան նավթային ընկերություններին պետք է արգելվի իրանական նավթ գնել: Մյուս կողմից, Միացյալ Նահանգների պաշտպանության նախարար Փերրին, որն այս օրերին Մոսկվայում է գտնվում իր պաշտոնակից Գրաչովի եւ այլ պատասխանատուների հետ բանակցելու, հայտարարեց, թե Ռուսաստանի ռազմական արդյունաբերության ապառազմականացման ծրագիրը պետք չէ առնչել Իրանին միջուկային տեխնոլոգիա տրամադրելու վերաբերյալ Մոսկվայի դիրքորոշման հետ:

Նոր նամականիշեր Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Շրջանառության մեջ դրվեցին հանգուցյալ Կաթողիկոս Վազգեն Ա-ին եւ Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին նվիրված նամականիշեր: Փոստային նամականիշերի անվանական գինը 150 դրամ է: ■

ԱՇԽԱՐՀ

Հունաստանն անհանգստանում է Արեւմտաեվրոպական միությանը

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունաստանի ազգային պաշտպանության նախարար Գերասիմոս Արսենիսը Բրյուսել ժամանեց որպես Հունաստանի պաշտոնական ներկայացուցիչ իր երկրի Արեւմտաեվրոպական միության մշտական անդամ դառնալու արարողությանը մասնակցելու համար:

Նախարարը Արեւմտաեվրոպական միության ներկայացուցիչների կանոնավորապես անցկացվող նստաշրջանում հանդես կգա Եվրոպայի կոլեկտիվ անվտանգության համակարգում ծագող խնդիրների եւ ՆԱՏՕ-ի ու Արեւմտաեվրոպական միության հարաբերությունների շուրջ: Իր ելույթում դրա Արսենիսը կանդրադառնա նաեւ Բալկաններում, Հարավարեւելյան Միջերկրածովքում ու Մերձավոր արեւելքում Հունաստանի դերին: ■

Կոնգրեսում աճում է «մարդասիրական միջանցքի գործողության» աջակցողների թիվը

Միացյալ Նահանգները պետք է քաջերի մարդու իրավունքների պաշտպանության «խաղաղականությունը, իսկ մարդասիրական միջանցքի գործողությունը» անշարունակ նման քայլերից է: (Կոնգրեսական Բիլ Բեյքեր, հանրապետական Կալիֆորնիայից): Միացյալ Նահանգների Կոնգրեսում շարունակում է աճել «մարդասիրական միջանցքի գործողության» աջակցողների թիվը: Ներկայացուցիչների պալատում որպես օրենքի համահեղինակներ են գրանցվել 62 կոնգրեսական, իսկ սենատում 14 սենատոր: Հայ դատի ամերիկյան գրասենյակի հայտարարության համաձայն սենատում մեծամասնության ղեկավար Ռոբերտ Դոուլի եւ սենատոր Փոլ Սայմոնի, իսկ Ներկայացուցիչների պալատում կոնգրեսական Քրիստոֆեր Սմիթի ներկայացրած օրենքը Հայ դատի գրասենյակի ջանքերով քննարկվել է մի շարք բարձր մակարդակի հանդիպումներում եւ աջակցություն ստացել տեղական համայնքների գործադրած ճնշման շնորհիվ: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Սկիզբը էջ 1

Նրա անձով. Ազգային-եկեղեցական ժողովի աննախադեպ ներկայացուցչականությունը ինքնին արդեն ամենապերճախոս ապացույցն է այն կարեւորության, որով լցված է նրանց սուրբ առաքելությունը:

«Այսօր մենք ամենայն հպարտությամբ եւ արժանապատվությամբ կարող ենք ազդարարել. Հայաստանը ամենաօրհնյալ, ամենաժողովրդավարական եւ ամենաազատական պետությունն է նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների շարքում», հայտարարեց նախագահը:

կեղեցին ավելի վատ է ծառայել մեր ժողովրդին, քան Կիլիկիո աթոռը:

Պարզապես հայ ժողովուրդը ինչպես անցյալում, այդ անգամ էլ դարձել է գերտերությունների խաղալիքը եւ ծառայել սառը պատերազմի նպատակներին»:

Նախագահն իր ելույթը եզրափակեց, ասելով, որ «այսօր ունենք հնարավորություն առանց օտարի թելադրանքի առաջին անգամ լուծելու մեր հարցերը, ինքնուրույնաբար լուծելու մեր, եկեղեցու առջեւ կանգնած այս գերագույն խնդիրը, որն ինձ հիշեցնում է Գրիգոր Տաթեւացու, Թովմա Մեծոփեցու մե- խոսքով, որոնք նայում են մեզ, դրանցից մեկը նա համարեց Աստծո աչքը, մյուսը՝ ողջ հայ ժողովրդի աչքը, երրորդը՝ օտար աշխարհի եւ չորրորդը՝ հայրենիքի գալիք ապագան կերտող սերնդի աչքը...

Ուստի Վեհափառ Տերը պատգամավորներին կոչ արեց լայնախոհությամբ եւ հեռատեսությամբ մոտենալ իրենց վստահված պատասխանատվությանը: Ելույթների շարքից հետո, պատգամավորները փակ դռների ետեւում անցան օրակարգի մյուս հարցերին: Հաստատվեց 9 հոգուց բաղկացած վերստուգիչ հանձնախումբը, այնուհետեւ անցկացվեց դիվանի ընտրությունը, որի ըն-

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրությունն այսօր

Ազգային-եկեղեցական ժողովն սկսվեց 398 պատգամավորի մասնակցությամբ

«Ավելի քան երբեւէ ամուր, ապահով եւ հզոր է նաեւ հերոսական Արցախը, որի խնդրի վերջնական իրականացումը կախված է միայն ու միայն ողջ հայ ժողովրդի միասնական կամքի ու կորովի անմնացորդ դրսեւորումից», շարունակեց նա, ասելով. «Թե արտաքին, թե քաղաքական, թե տնտեսական տեսակետներից մեր բոլոր դժվարությունները արդեն մնացել են ետեւում»: Առջեւում թեեւ մեզ սպասում է տքնաջան աշխատանք, բայց հստակ է ճանապարհը եւ կանխատեսելի հեռանկարը:

«Ուստի միանգամայն վստահ եմ, ասաց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, որ ոգեւորիչ պայմաններում գումարված Ազգային-եկեղեցական ժողովը, լիովին համահունչ դառնալով ներկա մթնոլորտին, պատվով կկատարի իր առջեւ կանգնած պատասխանատու խնդիրը, որը պատմական հանգամանքների բերումով ակնհայտորեն վաղուց դուրս է եկել զուտ եկեղեցական սահմաններից վերածվելով իրական համազգային, իրական բախտորոշ խնդրի:

Չեմ կասկածում, որ դուք վեր կկանգնեք մանր ու երկրորդական խմբակային շահադիտություններից, քարացած հարաբերությունների ավանդական դիրքորոշումներից, առաջնորդվելով բացառապես ձեր խղճի թելադրանքով, եւ Հայ Առաքելական եկեղեցու առջեւ կանգնած գերխնդրի, նրա միասնական վերականգնման անհրաժեշտության գիտակցությամբ:

Պատմությունը բացառիկ պատեհություն է ընձեռել ձեռնարկելու եկեղեցու միասնության վերականգնման համազգային գործը, հայտարարեց ՀՀ նախագահը: Ես կարծում եմ, որ Ազգային-եկեղեցական ժողովը չի կորցնի այդ պատեհությունը: Այլապես սերունդները մեզ չեն ների», ասաց Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Այնուհետեւ նախագահն իր իսկ ասելով հրաժարվեց դիվանագիտական լեզվից եւ անցավ պարզ մարդկային լեզվին, հայտարարելով, որ մեր եկեղեցու երկփեղկվածությունը ազգային խայտառակություն է: «Եւ ես չեմ ընդունում ոչ մի արդարացում, շարունակեց նա, ոչ մի պատճառաբանություն: Բոլոր նրանք, ովքեր նպաստել են այդ պառակտմանը, արդարացում չունեն: Ես չեմ ընդունում այն կեղծ հիմքերը, որոնք պատճառ դարձան այդ պառակտման: Ես չեմ ընդունում, թե Կրեմլի կամ ԿԳԲ-ի գործակալ դիտվող Էջմիածնական ե-

ծագործությունը, որոնք այդ խավարամիտ շրջաններում այնքան լայնախոհություն, այնքան ազգային մտածողություն ունեցան, որ հաղթահարելով մեծագույն դժվա-

րություններ, կաշառելով օտար տիրակալներին, լուծեցին գերագույն ազգային խնդիր, շնորհիվ նաեւ մի հայրենասեր իշխանի՝ Ռոստոմ Օրբելյանի նվիրատվությանը, որը փաստորեն հիմք դարձավ այսօրվա Հայաստանի: Այդ նույն խնդիրն է կանգնած մեր ժողովրդի առջեւ, մեր սերնդի առջեւ:

Մեր սերունդը վերանվաճեց անկախ պետականությունը, մեր սերունդը ազատագրեց Լեռնային Ղարաբաղը, եւ մեր սերնդի պարտքն է վերականգնել Հայոց եկեղեցու միասնությունը»:

Ու թեեւ նախագահը իր ելույթի հիմնական շեշտը դրեց հենց եկեղեցու միասնականության պահպանման խնդրի վրա, սակայն նրան հաջորդող Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի ելույթում թերեւս նման շեշտադրումներ չեղան:

Վեհափառը բավարարվեց պատգամավորներին կոչ անելով առաջնորդվել «ամբողջ ազգ, ամբողջ հայրենիք, ամբողջ եկեղեցի» նպատակով եւ վեր կանգնել նեղ խմբակային շահերից հետեւելով միայն խղճի ձայնին: Նա նաեւ հիշեցրեց 1945 թ. օրինակը, երբ Կիլիկիո աթոռից Էջմիածին եկավ Գարեգին Ա Հովսեփյան կաթողիկոսը, եւ իր եղբայրական զորակցությունը բերեց Ամենայն Հայոց կաթողիկոսությանը: Գարեգին Վեհափառը եզրափակեց չորս աչքերի մասին

թացքում ատենապետ ընտրվեց Հայաստանի Գերագույն դատարանի նախագահ Տարիել Բարսեղյանը, իսկ փոխատենապետ՝ Ս. Էջմիածնի դիվանապետ Ներսես արք. Պոզապալյանը: Ընտրվեցին նաեւ ատենադպիրներ:

Ինչպես նշեց այդ ընթացքում կազմակերպված մամուլի ասուլիսում Վիգեն Սրբազանը, կաթողիկոսի ընտրության ցանկն ըստ երեւույթին կկազմվի այսօր առավոտյան, որից հետո էլ կանցկացվեն ընտրությունները, բայց պետք է, որ արտահայտվելու իրավունք ստանան բոլոր պատգամավորները: Մինչ այդ Վիգեն Սրբազանը լրագրողների ուշադրությունը հրավիրեց նաեւ այն փաստի վրա, որ Թուրքիայի կառավարությունն այդպես էլ թույլ չտվեց, որպեսզի 5 աշխարհական հայ պատգամավորներ մասնակցեն ժողովին: Անդրադառնալով Ազգային-եկեղեցական ժողովում տիրող մթնոլորտին, նշենք, որ պատգամավորների կարծիքները բաժանվում են երկու մասի՝ կամ Գարեգին II, կամ Տիրան Սրբազան, Գարեգին Սրբազան, Պարգեւ Սրբազան եւ այլն: Ընդ որում, երբ առաջինին պաշտպանում են հեռավոր սփյուռքի եւ Հայաստանից ընտրված պատգամավորների մի մասը, ապա մյուսներին՝ Ռուսաստանից եւ Հայաստանից ու Արցախից ընտրվածների գերակշռող մասը:

Այնպես որ, այսօր սպասվում է իսկական ընտրապայքար, որի արդյունքում Աստծո բարեհաճությամբ կընտրվի Ամենայն Հայոց կաթողիկոս:

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Բաքուն մատնանշում է Ռուսաստանի մասնակցությունը ահաբեկչությանը

Սկիզբը էջ 1

Ըստ նույն աղբյուրների, ռուս-քրդական մոսկովյան բանակցություններից հետո Աբդուլլահ Օջալանը օրերս մեկնել է Լիբանան, որտեղ հանդիպումներ է ունեցել ԱՍԱԼԱ-ի եւ հայ եկեղեցականների հետ: Այդ հանդիպման փաստը հաստատել են նաեւ Լիբանանի հատուկ ծառայությունները: Մեկնաբանը նշում է նաեւ, թե դա Օջալանի առաջին հանդիպումը չէ հայերի հետ: Նրա վկայությամբ, երեք ամիս առաջ Օջալանի ներկայացուցիչները ժամանել են Երեւան Հայաստանի իշխանությունների հետ կապեր հաստատելու նպատակով: Դա նրանց հաջողվել է, եւ ներկայումս ՀՀ տարածքում գործում են ՔԲԿ բազաներ, որտեղ վարժվում են եւ քուրդ, եւ հայ գրոհայինները՝ Թուրքիայի հարավ-արեւելքում ահաբեկչական գործողություններ ծավալելու համար: Նույն տվյալներով, ներկայումս «քրդական ավազակախմբերի դաշտային մի շարք հրամանատարներ ազգությամբ հայեր են»:

Հեռուստահաղորդման ժամանակ նշվել է, որ Մոսկվայում ՔԲԿ մշտական ներկայացուցիչ Ահմեդ Դարան հերքել է ադրբեջանական եւ թուրքական աղբյուրների լրատվությունը ՔԲԿ-ի եւ ՀՀ իշխանությունների կապերի մասին: «Դա բացահայտ սուտ է, ասել է նա: ՀՀ իշխանությունների եւ քուրդ ապստամբների միջեւ ոչ մի կապ երբեք չի եղել: Ինչ վերաբերում է հայերի մասնակցությանը թուրք-քրդական բախումներին, ապա ես կարող եմ տեղեկացնել, որ մեր շարքերում իրոք կան հայեր, բայց նրանք ոչ թե Հայաստանի, այլ Թուրքիայի քաղաքացիներ են, որոնք մարտնչում են Քրդստանի անկախության համար»:

Վերջում Ադրբեջանի ԱԱՆ ներկայացուցիչը իր վրդովմունքն է արտահայտել ռուսական իշխանությունների վարած «երկդիմի քաղաքականության» վերաբերյալ: «Մի կողմից ՌԴ ղեկավարները ստորագրում են միջազգային ահաբեկչության դեմ բազմաթիվ համաձայնագրեր, մյուս կողմից շարունակում են աջակցել հակաթուրքական եւ հակաադրբեջանական ուժերին»: Նրա խոսքերով, ներկայումս Մոսկվայում գործում են բազմաթիվ քրդական ահաբեկչական կազմակերպություններ, որոնք անարգել սպառազինություն են տեղափոխում Թուրքիա: «Միգուցե ռուսական հատուկ ծառայություններին հայտնի չեն նրանց հասցեները Մոսկվայում: Այդ դեպքում մենք պատրաստ ենք օգնել նրանց եւ հայտնել հասցեներից մեկը. Մոսկվա, Պարտիզանսկայա 25, 5-րդ հարկ», վերջում հեգնանքով նշել է մեկնաբանը:

ԱՀՐԱՄ ԱՂԱՍԱՆՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գևս ներկայացվեց էկոլոգիական փորձաքննության մասին օրինագիծը

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Եռամյա նախապատրաստումից հետո ՀՀ Գևս բնության եւ բնապաշարների պահպանության հարցերի հանձնաժողովը քննարկման համար խորհրդարան է հանձնել էկոլոգիական փորձաքննության մասին օրենքի նախագիծը: Օրենքը նախապատրաստվել է էկոլոգիայի նախարարության հետ համատեղ եւ վերաբերում է հիմնականում քաղաքացիության հիմնախնդիրներին: Վերջիններս համապատասխանեցվել են միջազգային նորմերին: Նախագիծը քննարկվելու է առաջիկա նիստերում:

Գյումրի. Հրդեհ կոշիկի միավորումում

Ինչպես «Նոյյան տապան» լրատվական գործակալության թղթակցին է հաղորդել Գյումրիի հրշեջ պաշտպանության պետ Սամվել Խաչատրյանը, ապրիլի 3-ին ժամը մոտ 6:30-ի սահմանում ուժեղ հրդեհ է բռնկվել «Լենկոշ»-ի (կոշիկի արտադրական միավորում) երկհարկանի վարչական շենքում: Ահազանգից անմիջապես հետո կայազորի պայազան կազմը 5 մեքենաներով մեկնել է դեպքի վայր: Հրդեհը մարվել է կեսօրին: Պատճառները եւ վնասի չափերը ճշտված չեն: ՆՏ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Աշխարհը առանց պոլիոմիելիտի

ՄԱԿ-ի համաշխարհային առողջության կազմակերպությունը (ՀԱԿ) եւ մանկական հիմնադրամը (UNICEF) ՀԱԿ հինգերորդ խնդրի համաձայն (որը նվիրված է վարակիչ հիվանդությունների, մասնավորապես՝ պոլիոմիելիտի վերացմանը) փետրվարի վերջին Թուրքիայում կազմակերպել էր համաժողով: Մասնակից երկրները համաձայնության եկան առողջապահության համաշխարհային օրվա՝ ապրիլի 7-ի առթիվ անցկացնել առողջության համաշխարհային օրեր՝ «Աշխարհն առանց պոլիոմիելիտի»: Նպատակը արտաքին միջավայրում հարուցիչի առկայության հնարավորին նվազեցումն է եւ նոր հարյուրամյակ այդ հիվանդությունից ձերբազատված մուտք գործելը: Երեկ ՀՀ առողջապահության նախարարությունում Հայաստանում այդ միջոցառումն անցկացնելու կապակցությամբ հրավիրվել էր մամլո ասուլիս: Պոլիոմիելիտի վերացումը անհրաժեշտ ծրագիր համարվեց ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ տարածաշրջանի համար: UNICEF-ի հայաստանյան գրասենյակի տնօրեն Յոհան Ավանկոն հայտնեց, որ իր կազմակերպության կողմից տրամադրված են բոլոր անհրաժեշտ պատվաստանյութերը, սառցային շղթան ապահովող միջոցները: 93-94 թթ. Ռոթըր Ինթերնեշընըլ ակումբի եւ եւրահամայնքի օգնությամբ հաջողվել էր վերսկսել իմունիզացիայի ծրագիրը Հայաստանում: Հանրապետություն էին առաքվել 99 սառցարաններ, 500 պայուսակներ, բոլոր անհրաժեշտ պատվաստանյութերը: Միջոցառումներից հետո 94 թ. պոլիոմիելիտի 3 դեպք գրանցվելը հաստատեց, որ աշխատանքների աշխուժացման կարիք կա:

Հանրապետությունում ապրիլի 3-5-ը եւ մայիսի 8-12-ը հայտարարված են ազգային իմունոկանխարգելման օրեր: 2 փուլով կպատվաստվեն հանրապետության շուրջ 400 հազար երեխաներ (3 ամսականից մինչեւ 5 տարեկան): Այդ հարցում առողջապահության նախարարությանը կօգնեն հանրապետության հիգիենիկ հակահամաճարակային ծառայությունը եւ մոր եւ մանկան առողջության պահպանման ծառայությունը: Փուլերից յուրաքանչյուրը կարժենա 35 հազ. դոլլար: Բուժանձնակազմի աշխատանքը կվարձատրի ՀՀ կառավարությունը: Միջոցառման համար առողջապահության նախարարությունը հատկացրել է 120-ից ավելի մեքենաներ: 956 բնակավայրերում 3 օրվա ընթացքում պատվաստանյութ կստանա հանրապետության երեխաների գոնե 95 տոկոսը: Պատվաստման չեն բարկվածների մոտ վիրուսի դեպքեր արձանագրվելու դեպքում տեղային միջոցառումներ կիրականացնի առողջապահության նախարարությունը:

Հայտնվեց նաեւ, որ ՀԱԿ ղեկավարությունը հաստատել է Հայաստանում 1995-99 թթ. ՄԱԿ-ի առողջապահական ծրագրի իրականացումը: Այն մանրամասն կներկայացվի երկրորդ փուլի առթիվ հրավիրվելիք մամուլի ասուլիսում:

Ա. Գ.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ձեւը եւ տառաձեւերը ՊՕՂԷԼ ՊԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ԵՐԵՎԱՆ

Չհամեմատվենք Գերմանիայի հետ, սակայն մենք նույնպես հայրենիքի տեր ենք

Սոցիալական անարդարությունները, որոնք հետապնդում են Հայաստանի քաղաքացուն ամեն քայլափոխի, դառնալով սովորական կենսակերպ, միթե չէ, որ իրենց արտացոլանքն են գտնում սոցիալական պայթյունների ձեւով: Մինչդեռ նշված անարդարությունների զգալի մասը պայմանավորված է ոչ այնքան օբյեկտիվ, որքան սուբյեկտիվ պատճառներով, այն է՝ համապատասխան գերատեսչությունների անփութությունը, իսկ ավելի լայն ընդգրկումով՝ հանրապետության ենթակառուցվածքի փտած հիմքը: Սոցիալական աղետի հիմնական զոհերից է տուժած ավանդատուների շուրջ 70-80 հազարանոց բանակը, ընտանիքներով հանդերձ: Այդ բանակը արդեն կես տարի է, ինչ պարբերաբար բողոքում է տարբեր ձեւերով, որոնք բնութագրվելով գերազանցապես տարերայնությամբ, այդուհանդերձ, ներկայումս արդեն կրում են ավելի քաղաքական, քան սոցիալական երանգավորում:

«Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» օրենքում կարդում ենք. «Հայաստանի բանկի հիմնական խնդիրներից է՝ բանկերի եւ այլ ֆինանսավարկային կազմակերպությունների, վարկատուների եւ ավանդատուների շահերի պաշտպանությունը բանկերի եւ այլ ֆինանսավարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորման եւ վերահսկման միջոցով» (Բաժին 1, հոդված 2):

Նման «կարգավորումների եւ վերահսկումների» հետեւանքով իրականում այժմ առաջացել է տուժած ավանդատուների հսկայական բանակ, որը մատնված է դանդաղ կործանման: Տվյալ պարագայում, ինչպե՞ս է բացատրվում կենտրոնական բանկի վարչության կողմից «կարգավորման եւ վերահսկման» այն եղանակը, երբ, օրինակ, «Արմենիա» ժողովրդական բաժնետիրական բանկի (որն ի դեպ, գործում էր կենտրոնական բանկի արտոնագրով) երկու մասնաճյուղերի գործունեությունը արգելելուց հետո, ստեղծված ժամանակավոր ադմինիստրացիան այդպես էլ ոչինչ չպարզեց: Ավելին. «ի նպաստ ավանդատուների ներդրած գումարների վերադարձման» բանկի 3-րդ մասնաճյուղի (որն իրականում սովորական գրավատուն էր) տնօրեն Էդուարդ Հարությունյանին կենտրոնական բանկը հատկացրեց շուրջ 20 մլն. դրամ, որպեսզի պարոն Հարությունյանը, շրջանառության մեջ դնելով ստացված գումարը, հնարավորություններ ստեղծի մարելու կենտրոնական բանկի պարտքերը: Սակայն գումարը ստանալուց հետո պարոն տնօրենը հեռացավ անհայտ ուղղությամբ եւ մինչ օրս գտնվում է ազատության մեջ: Այսպիսով, իշխանությունների ծանրերում (ՀՀ նախագահին առընթեր հատուկ վերահսկողական բաժին, կենտրոնական բանկ, ՀՀ դատախազություն) նա դարձավ այն քավության նոխազը, որի օգնությամբ էլ փորձեր են արվում քողարկելու հայտնի եւ անհայտ անօրինականությունները: Ինչպե՞ս հնարավոր եղավ նման անհետացումը, երբ ժամանակավոր ադմինիստրացիայի կողմից սահմանված էր «խիստ հսկողություն»: Հարկ չկա որոնել քավության նոխազ, քանզի այդպիսին է ողջ հանրապետությունը: Համակարգ, ուր քաղաքացիները անպաշտպան են, անվերջ ոտնահարվում է մարդկային արժանապատվությունը, ուր արտադրության բացակայության պայմաններում (չկա աշխատանքային շուկա) կասեցվում է շուրջ չորս տասնյակ բանկային եւ ֆինանսավարկային կազմակերպությունների գործունեությունը (եկամտի միակ աղբյուր), իսկ տուժած ավանդատուների ողբերգությունը խորթ է կառավարության, դատախազության, կենտրոնական հեռուստատեսության, տարբեր իշխանությունների համար եւ վերջապես, ուր սովորական քաղաքացին չգիտի, ինչ եղանակով կարելի է պաշտպանվել (քաղաքացիական անգրագիտություն): Եւ այս ամենի հետ մեկտեղ մենք դեռ կոչվում ենք ժողովրդական պետություն: Այս պարագայում հետաքրքիր է Բավարիայի ադմինիստրատիվ դատարանի մամլո քարտուղար տիկին Սիբիլա ֆոն Հայմուրգի կարծիքը. «Ինձ ապշեցնում է ոչ այնքան այն փաստը, որ ձեզանում գործում էին բանկեր անհավանական բարձր տոկոսային վճարումներով (նման դեպքեր հայտնի են պատմությանը, հատկապես շուկայական հարաբերությունների ձեւավորման փուլում), որքան այն, որ ձեր քաղաքացիները ապահովագրված չեն նման աղետներից եւ ոչ էլ հնարավորություն ունեն դիմելու դատարան: Մեզանում, երբ նույնիսկ տեսականում հնարավոր լինեին նման անօրինականություններ, ապա ֆիզիկական անձանց կհատուցվեր ինչպես նյութական, այնպես էլ բարոյական վնասը: Ինչ խոսք, նման դեպքում արմատական վերափոխումների կենթարկվեին ոչ միայն Ֆրանկֆուրտում գտնվող գերմանական ֆեդերալ բանկի, այլ նաեւ սահմանադրական եւ ադմինիստրատիվ դատարանների կառուցվածքները: Մի խոսքով՝ դա մեզանում անհնար է»:

Չհամեմատվենք Գերմանիայի հետ, սակայն հիշենք, որ մենք էլ հայրենիքի տեր ենք եւ նույնպես ունենք ապրելու իրավունք:

ԱՐՓԻ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Իրադրությունը Ղրիմում

Ճապոնիայից վերադառնալուց հետո Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման անցկացրեց մամլո ասուլիս, որտեղ անդրադարձավ Ղրիմի խնդրին: Նա մասնավորապես ասաց. «Ղրիմի Գերագույն խորհուրդը ցրելու համար մեծ հնարամտություն պետք չէ, բայց որտե՞ղ են այն երաշխիքները, թե հաջորդ խորհրդարանն ավելի լավը կլինի: Դրա օրինակը Ուկրաինայի խորհրդարանի ներկա կազմն է»: Դրա հետ մեկտեղ նա նշեց, որ կհամագործակցի ղրիմյան իշխանությունների հետ, պայմանով, որ «կպահվեն Ուկրաինայի օրենքները»:

Ուկրաինայի նախագահի խոսքերից պարզ է դառնում, որ Ղրիմի խնդիրն ընդհանուր առմամբ հզոր լծակ է ռուս-ուկրաինական հարաբերություններում: Ընդսմին, անմիջապես նշենք, որ այդ խնդիրն օգտագործում են երկու կողմերն էլ՝ թե Ռուսաստանը, եւ թե Ուկրաինան:

Ռուսական կողմը ջանում է Ղրիմում ռուսամետ տրամադրություններ պահպանել Սեւծովյան նավատորմի բաժանման եւ Ղրիմում նավատորմի ռուսական մասի խարսխավորման հարցերում Ուկրաինայից զիջումներ կորզելու համար: Բացի Ղրիմի խնդրից, Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի հարաբերություններում առկա են մի շարք ուրիշ շատ կարեւոր կողմեր: Շատ է խոսվել այն մասին, որ Ռուսաստանը, ըստ էության, իր չի կարողացել Ուկրաինայի հետ համաձայնության գալ Օլեգ Սոսկովեցի վերջերս Կիեւ կատարած այցի ժամանակ: Արդեն հաղորդվել է այն մասին, որ ՌԴ առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցի Կիեւ կատարած այցի ընթացքում ստորագրվել է ռուս-ուկրաինական համաձայնագիր Ռուսաստանին Ուկրաինայի 1 մլրդ 140 մլն դոլլար պարտքի փոխակերպման մասին: Ըստ այդ համաձայնագրի, Ուկրաինան իր պարտքը կվճարի ընդհուպ մինչեւ 2008 թվականը, իսկ 1995-1998 թթ. նա առհասարակ կվճարի միայն տոկոսները (8-8,5 տոկոս): Մոսկվացի մի շարք քաղաքական գործիչներ այն կարծիքն են հայտնել, թե համաձայնագրի ստորագրումը վաղաժամկետ է, քանի դեռ չի լուծվել Ղրիմի հարցը: Սակայն տեղեկատվությանը հետեւողների համար պարզ է, որ Ռուսաստանը տվյալ դեպքում պաշտպանել է իր տնտեսական շահերը, իրեն հնարավորություն վերապահելով մինչեւ նշված ժամանակաշրջանը (մինչեւ 2008 թ.) ուղղակիորեն ազդել Ուկրաինայի վրա, շարունակելով էներգակիրների մատակարարումը: Հայտնի է նաեւ, որ Արեւմուտքը Ուկրաինային քանիցս առաջարկել է այլընտրանքային տարբերակ, այսինքն 4,5 մլրդ դոլլար Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի փակման դիմաց: Ինչպես գրեց Լոնդոնի «Սանդի թայմզ» թերթը, Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ում ստեղծվել է վթարային իրավիճակ, որը կարող է հանգեցնել աղետի կրկնության:

Ուկրաինական կողմը ամեն ինչ արեց, որպեսզի Ղրիմի խնդիրը վերածվի երկրի «ներքին գործի»: Այս տեսանկյունից, իհարկե, խոսքը միայն Սեւծովյան նավատորմի բաժանման համաձայնագրերի [illegible] է: Հենց այս հարցում Ուկրաինան ստիպված կլինի շատ բան անել: Ուկրաինայի ղեկավարության ուշադրության կենտրոնում հենց Ղրիմի խնդիրն է: Ինքնավարության ղեկավարությանը ներկայացված խիստ պահանջները եւ կադրային փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ Ուկրաինայի ղեկավարությունը Ռուսաստանի այսպես կոչված «չեչենական համախտանիշը» լիովին կօգտագործի հանրապետության տարածքային ամբողջականությունը պահպանելու եւ հնարավորության դեպքում Սեւծովյան նավատորմի բաժանման հարցում «զիջման» տարբերակից խուսափելու համար: Ամեն դեպքում, առ այսօր, Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմային հաջողվեց խուսափել երկրի արեւելյան եւ արեւմտյան մասերի պառակտվելուց: Անչափ կարեւոր է նաեւ այն, որ Ուկրաինան աներկմտորեն հասկացրել է Ռուսաստանին, որ ամեն ինչի դիմաց հարկավոր է «վճարել»:

Իսկ առայժմ երկու կողմերը ձեռնամուխ են եղել միմյանցից զիջումների կորզմանը: Ուկրաինան սկսել է ազգայնացնել Սեւծովյան նավատորմի մի մասը, իսկ Ռուսաստանն «առաջացնում է» Ղրիմի հարցը: Արդեն բոլոր հայտանշանները կան այն բանի, որ Ղրիմը վերածվում է հակամարտության գոտու: Ղրիմում արդեն կոչեր են հնչում ինքնորոշվելու եւ 1956 թ. սխալի ուղղման խնդրանքով Ռուսաստանին դիմելու համար, երբ մարզն անցավ Ուկրաինայի իրավազորության տակ:

Հիշյալ բոլոր կողմերից բացի, առկա են նաեւ իրադրության սրման բազմաթիվ պատճառներ: Դրանցից են Ուկրաինայի կողմից արտասահմանին զենքի վաճառքը եւ Սեւ ծովի տարածաշրջանում ուժերի զուգակշռության խախտման վտանգը:

Ղրիմի խնդիրն այն բանի ակնառու օրինակն է, թե ինչպես են հակամարտության կետեր ծագում հետխորհրդային տարածքում: Այսօրվա դրությամբ Կիեւի քայլերին Ղրիմի իշխանությունները պատասխանում են գրեթե նույնական հայտարարություններով: Այսպես, Ղրիմի ԳԽ նախագահ Սերգեյ Ցեկովը վերջերս հայտարարեց. «Մենք չենք կարող համակերպվել այն բանին, որ Ղրիմի Հանրապետությունը գավառի վերածվի Ուկրաինայի տարածքում»: Նա նաեւ նշեց, որ ղրիմցի խորհրդարանականների համոզմամբ Կուչմայի վճիռը «իրավական կամայականության աննախադեպ դրսեւորում է եւ, ըստ էության, կայացվել է ընտանեկան խորհրդում, հետապնդելով ոչ պետական շահեր»:

Ամենայն հավանականությամբ, մինչեւ Բորիս Ելցինի Կիեւ կատարելիք այցը, ըստ Ղրիմի ԳԽ նախագահի ճիշտ դիտողության, «հնարավոր է հանրության պայթյուն»:

Հատկանշական է, որ Ղրիմի իշխանությունների կարծիքով անհրաժեշտ են օրինական քայլեր, նախ եւ առաջ Ղրիմի կարգավիճակին առնչվող հանրաքվեի անցկացում:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ-ում կանոնակարգվում է իրավապահ մարմինների գործունեությունը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում ստեղծվում է օրենսդրական հիմք ԼՂՀ օրինապահ մարմինների գործունեությունը սահմանակարգելու նպատակով:

Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեց ԼՂՀ նախագահի աշխատակազմի իրավաբանական բաժնի վարիչ Ռոբերտ Հայրապետյանը, անցյալ տարվա վերջում Լեռնային Ղարաբաղում նախագահի հաստատություն հիմնելու պահից ի վեր, այստեղ ընդունվել են ԼՂՀ դատախազության մասին օրենքը եւ ռազմական դատախազության մասին կանոնադրությունը: Մշակվել են դատական իշխանության, ազգային անվտանգության պետական վարչության հանրապետական ատյանի օրենքների, ԼՂՀ նախագահին առընթեր պահակախմբի ծառայության կանոնադրության նախագծերը եւ մի շարք հրահանգներ, որոնք կանոնակարգելու են ներքին գործերի նախարարության առանձին ծառայությունների աշխատանքը: Ընդունվել է նաեւ դատապարտյալների ներման հարցով նորմատիվ ակտը:

Նմանօրինակ օրենսդրական հիմքի առկայությունը ԼՂՀ-ում, նշեց Հայրապետյանը, թույլ կտա խուսափել օրինապահ մարմինների աշխատակիցների ֆունկցիոնալ պարտականությունների կատարման ժամանակ անցյալում տեղի ունեցած կամայականություններից ու անճշտություններից, որը հաճախ հարուցել է ազգաբնակչության դժգոհությունը:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Թբիլիսի. Թուրքիայի դեսպանությունը բացատրական աշխատանք է տանում

Վերջերս, հատկապես Իրաքի հյուսիսում քրդական հենակետերի ոչնչացման նպատակով թուրքական բանակի ռազմական ակտիվ գործողությունների սկսվելուց հետո, Վրաստանում Թուրքիայի դեսպանատան աշխատակիցները սկսեցին եռանդագին զբաղվել «բացատրական» աշխատանքով: Չէ որ նրանց լավ հայտնի է, որ հանրապետությունում մոտ 50 հազար քուրդ է բնակվում:

Հյուսիսային Իրաքի արյունալի դեպքերը, իհարկե, դիպել են Վրաստանի քրդերի ազգային զգացմունքներին: Օրերս Թբիլիսիի Քրդական կենտրոնում տեղի ունեցավ Վրաստանի քուրդ համայնքի ներկայացուցիչների մամլո ասուլիս, որտեղ նրանք դատապարտեցին Թուրքիայի գործողությունները, նրան մեղադրելով քուրդ ժողովրդի ցեղասպանության մեջ: Քուրդ համայնքի ներկայացուցիչները նշեցին, որ իրենք միայն հանրապետության ղեկավարության հանդեպ ունեցած հարգանքից ելնելով է, որ պահակախմբեր չեն կարգի Թբիլիսիում Թուրքիայի դեսպանատան շենքի մոտ: Սակայն նրանք նշեցին, որ եթե ռազմական գործողությունների գոտում իրավիճակը չկարգավորվի, ապա Մոսկվայի Քրդական կենտրոնը պահակախմբեր կկանգնեցնի Ռուսաստանում Թուրքիայի դեսպանատան մոտ: Հենց դրանց իրենք կմասնակցեն Վրաստանի քուրդ համայնքի անունից:

Ռ. Գ.

Ադրբեջանում արգելվեց «Բոզ գուրդ» կուսակցությունը

ԲԱՔՈՒ, 1 ԱՊՐԻԼ, ԹՈՒՐԱՆ-ՍՆԱՐՔ: Ադրբեջանի Գերագույն դատարանի առաջին ատյանի քաղաքացիական գործերի կոլեգիան երեկ քննեց եւ բավարարեց արդարադատության նախարարի պաշտոնակատար Սուդաբա Հասանովայի առաջարկությունը «Բոզ գուրդ» («Գորշ գայլեր») կուսակցությանն արգելելու վերաբերյալ: Առաջարկության մեջ նշվում էր, որ «Բոզ գուրդ» կուսակցությունը գործելիս թույլ է տվել օրենքի կոպիտ խախտում: Խախտվել «Քաղաքական կուսակցությունների մասին» օրենքի 4-րդ հոդվածի 4-րդ մասը, կուսակցությունը հանդես է եկել պետականության դեմ: Կուսակցությունը մեղադրվում է նաեւ մարտի 7-ի պետական հեղաշրջման փորձին մասնակից լինելու մեջ, իսկ դրա ղեկավար Իսկանդեր Համիդովը մամուլում հակապետական նյութեր [illegible] մեջ:

ՉԵՉՆԻԱ

Պատերազմը դեռեւս չի ավարտվել

Ըստ երեւույթին Չեչնիայի հակամարտությունը լուծվելու է բացառապես ռազմական մեթոդներով: Արդեն ուրբաթ օրը գրավվեց Շալի քաղաքը, որտեղ գտնվում էր Դուդաեւի կողմնակիցների միակ տանկային գունդը: Նախքան այդ «Ֆրանս պրես» գործակալությունը հաղորդել էր, թե Ջոհար Դուդաեւը զրկվել է հեռուստատեսային ավտոբուսից, որի միջոցով ինքը ղեկավարում էր իր ցանուցիր ջոկատները: Ռուսաստանի զանգվածային լրատվության միջոցները հայտնեցին, որ Չեչնիայի հակամարտության մեջ արմատական բեկում է սկսվել: Դա նշանակում է, որ դուդաեւականների վերջին հենակետը՝ Շալի քաղաքը գրավված է եւ, ինչպես պնդում են Ռուսաստանի զանգվածային լրատվության միջոցները, առանց կորուստների: Բայց դա բնավ չի նշանակում, թե Չեչնիայում դաշնակցային զորքերի ռազմական գործողություններն ավարտվել են: Ապրիլի 3-ի դրությամբ դաշնակցային զորքերը վերահսկում են Չեչնիայի տարածքի 80 տոկոսը, որի մասին հայտարարեց Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը: Սկսվել է այն գյուղերի եւ լեռնային ավանների ռմբակոծությունը, որտեղ նկատվել են Ջոհար Դուդաեւի կողմնակիցներ:

Ռ. Գ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

անդրադարձ

Նախախնամությունն է, թե ոա տահականությունը, բայց արդեն 1886 թվականին այս առիթով մեկը գրել է. «Ամենանուրբ միջոցներից մեկը, գոնե ըստ կարելվույն երկար խաբելու եւ հաջողությամբ ավելի հիմար ծեւանալու համար, ճան կաս «...» կոչվում է խանդավառություն, գումարած ինչ ոատկանում է սրան, օրինակ, առաքինություն» (Նիցշե):

Մարդկային իմաստությունը երեւի սրանից ավելի կատարյալ ոչինչ չէր կարող ասել նմանատիպ հրապարակումների կապակցությամբ: Այն միաժամանակ ներկայացնում է հոդվածում արտահայտված մտքերի նպատակներն ու ոռակը եւ տալիս է համապատասխան գնահատականը: Կարելի էր նաեւ այսքանով բավարարվել, բայց իրականությունը պարտադրում է ավելի մանրամասն անդրադառնալ հոդվածի բովանդակությանը, փորձել բացահայտել նպատակները, տալ որոշ վրա եւ ամենակարեւորը, փորձում են անտեսել ազգային ամենաասուրբ արժեքները: Երեւի իշխանական զայրույթի առարկա են նաեւ վտարանդիները, որոնք հարկադրաբար լքելով հայրենիքը, ավելացրել են մնացածների հացաբաժինը եւ մեծացնում են արտերկրի հարստությունը, ինչպես նաեւ հողատակները, որոնք շատ ավելի լավ ապրելու էին սովոր: Բայց դժգոհության կիզակետում ՌԱԿ-ն է, որը չի «մատուցել կոնկրետ եւ ընդգրկուն այլընտրանքային ծրագրեր»:

Ընդունենք, որ անսահման հայրենասիրությունը եւ ՀՀՇ վարչության առանձին անդամների կողմից հասարակական կարգով որոշ կառավարական գործառույթների իրականացումը հեղինակին դրդել են նույնացնելու հասարակական քաղաքական կազմակերպությունները եւ կառավարությունը: Այստեղից էլ՝ «այլընտրանքային ծրագրի» պահանջը: Ուղղակի անհրաժեշտ է հիշել, որ սոցիալական եւ դիրքերից»: Այսպես ուրեմն, եթե ՌԱԿ-ը հայոց ծեւավորվող ինքնիշխան պետության խնդիրն է համարում մարդու բարեկեցիկ կյանքը եւ իրավունքների իրական ապահովումը՝ այսինքն սոցիալական նպատակները, ապա այն ըստ «մեղադրողի» սոցիալիստական ձախ կուսակցություն է: Ամենաէական տարբերությունը իրական ազատականության եւ հեղափոխականության միջեւ այն է, որ ՌԱԿ-ը նպատակներին հավասար արժեքավորում է նաեւ միջոցները եւ գտնում է, որ պետությունը պետք է ծառայի ժողովրդին եւ ոչ թե հակառակը, ինչը իր ամենօրյա գործունեությամբ իրականացնում է իշխող վարչակարգը:

«Ձախության» կապակցությամբ հաջորդ մեղադրանքը «կապիտալի կուտակման ուղղությամբ ՌԱԿ-ի ցուցաբերած վերաբերմունքի մեջ է»: ՀՀՇ-ական մտքի հերթական դրսեւորման կապակցությամբ հարկադրաբար որոշ ենթադրություններ են արվելու:

ԸՆԴԴԻՄԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Իրական ազատականությունը եւ ազատական շղարշի տակ գործող հեղափոխականությունը

Տխուր, բայց պարտադրված մտորումներ [illegible] «Հայք» թերթում տպագրված մի դժգոհության շուրջ («Հայք», 25 մարտի, 1995 թ. «Ում՞ց եւ ինչից են դժգոհում ազատական բնդդիմախոսները», հեղինակ՝ Վաղինակ Տերտերյան), որը կոչված էր զարմացնելու արտերկրյա ազատասիրական ժողովրդավարներին, սփոփելու ՀՀ կոչված տեղաբնակներին, փաղաքշելու ՀՀՇ-ին եւ նրա շուրջ ծնված «ազատականներին», այդ թվում նաեւ «ազատականացված սոցիալ-դեմոկրատներին»:

պարզաբանումներ, իսկ եզրակացությունը թողնել ընթերցողին...

Նախ՝ իննարկվող հոդվածով հետապնդվող նպատակների մասին: Մեծ են ջանքերը տեսական վերլուծության երեւութականություն ստեղծելու համար, որով հեղինակը հանդես կգար որպես անաչառ հետազոտող: Ենթադրենք, որ դա այդպես է, վերլուծությունը գիտական է, այսինքն ճշմարիտ է: Իսկ որն է եզրակացությունը, իհարկե հետեւյալը՝ միակ ժողովրդավարա-ազատական «որոշակի» ուժը ՀՀՇ-ն է (հեղինակը մեծահոգաբար չի տալիս անվանումը) եւ նրա շուրջը ժողոված այլ հասարակական քաղաքական կազմակերպություններ (սկսած սոցիալ դեմոկրատական հնչակյանից ավարտած քրիստոնեա դեմոկրատականով): Եւ, կարծես թե, բնական է հնչում նաեւ այդ զայրացկոտ հարցադրումը: Իսկապես, ո՞ւմից եւ ինչի՞ց են դժգոհում նրանք, ովքեր իրենց հետ չեն, չէ որ ըստ հեղինակի, ծայրագույն ճշմարտությունը ամփոփված է հենց այդ ուժերի քաղաքական դաշինքում: Ինչ դժգոհելու բան կա, երբ ՀՀՇ վարչակազմի օրոք ընդամենը 4 տարում ազգային արտադրության ծավալները կրճատվել են 2,5 անգամ, երբ մարդկանց իրական եկամուտները նվազել են ավելի քան 10 անգամ, երբ նվազագույնը 800 հազար հայաստանաբնակներ դարձել են տնտեսական վտարանդիներ... Ինչո՞ւ է դժգոհում ՌԱԿ-ը, երբ «սեփականաշնորհմամբ» պետական սեփականությունը ընծայվում է իշխանավորներին հավասարիմ մարդկանց, երբ պետական թողտվությամբ զանգվածաբար թալանվում են ավանդատուները, երբ ոտնահարվում են մասնավոր սեփականության իրավունքները, երբ ամենաթողության պայմաններում առանձնատները կառուցվում են նաեւ մայթերի տնտեսական զարգացման ծրագրերի մշակումը կառավարության սահմանադրական պարտականությունն է, որի համար վճարում են հարկատուները, այդ թվում եւ ՌԱԿ-ը ու կանեցված ՀՅԴ եւ չկանեցված այլ կուսակցությունների անդամները: Ինչ վերաբերում է այլընտրանքային ծրագրին, ապա դրա սկզբունքները ներկայացվում են ՌԱԿ ծրագրում եւ հրապարակված այլ փաստաթղթերում: Ընդ որում, դրանցում կանխատեսվել են այսօրվա ծանր կացությունը եւ արվել են բազմաթիվ առաջարկներ հիմնախնդիրների լուծման շուրջ: Իսկ այն, որ դրանք չեն ընդունվել կատարյալ անհանդուրժողականության հասած ՀՀ իշխանությունների կողմից, փաստ է, եւ մտածելու առիթ պետք է տա ընտրողներին:

Հեղինակը, ենթադրենք թե, անկեղծորեն է զղջում, որ «առաջինը հայ իրականության մեջ ժողովրդավարական ազատական կուսակցությունը» չի միացել ազատական շղարշի տակ իրականացվող ՀՀՇ-ական գործընթացներին կամ չի լռել: Բայց դա լինել չէր կարող, քանի որ իսկական ազատականությունը որեւէ ընդհանրություն չունի իրեն ժողովրդավար համարող հեղափոխական ուժի վարած քաղաքականության հետ:

Այսքանը ինքնախաբեության եւ խանդավառության մասին:

Այժմ հոդվածագրի փաստարկներին անդրադառնանք թիվ 1 քաղվածքում մատնանշված մյուս միջոցի տեսանկյունից, որից եւս չի խորշել հեղինակը:

Հիմնականի հետ վերջինս ներառում է նաեւ շինծու առաքինության մաս կազմող մտահոգությունը: Հեղինակը խիստ մտահոգված է, որ «ազգային նշանակության շատ հարցերում» ՌԱԿ-ը իբր հանդես է գալիս «ձախ Ինչ կարող է նշանակել կապիտալի կուտակումը ըստ հեղինակի, քանի որ տնտեսագիտության մեջ այդ հասկացությունն ունի միանշանակ մեկնաբանություն: Այն Կարլ Մարքսի տնտեսագիտական համակարգի հասկացություններից մեկն է եւ կոչված է արտահայտելու «աշխատուժի շահագործման» միջոցով ստացված «հավելյալ արժեքի» կապիտալացման գործընթացը:

Մենք չենք կասկածում հեղինակի մարքսիստ լինելու պարագային, թե կուզ միայն այն պատճառով, որ մարքսիզմը բավականին բարդ եւ կշռադատված տեսություն է:

Հեղինակը նման արտահայտության մեջ դրել է մի բովանդակություն, որը հավանաբար «սեփականաշնորհման գործընթացն է»: Իսկ իրականում պետական սեփականություն հանդիսացող այն ամենի սեփականության փոխանցումն է, ինչ հնարավոր է օգտագործել առեւտրաարդյունաբերական նպատակներով՝ այսինքն կապիտալի վերաբաշխումն է: Երեւի դարձյալ նախանձությունն էր, որ «մասնավորեցման» բերի իրագործումը, գործընթացի հեղինակների կողմից անվանվեց «սեփականաշնորհում»: Անհրաժեշտ է ոչ թե «սեփականաշնորհում» եւ ընծայում, այլ իրական «մասնավորեցում»: Ահա թե ինչի դեմ է բողոքում ՌԱԿ-ը եւ ինչն է ծգտում տանել իր բնական ընթացքով:

Եթե նշված մեղադրանքները կանխամտածված չարվեին, որում մենք չենք կասկածում, կմտածեինք թե «Աշխարհում գոյություն ունեցող չարը համարյա միշտ տգիտության ծնունդն է, եւ բարի կամեցողությունն էլ կարող է նույնքան գործել, որքան չարությունը, եթե լուսավորված եւ գիտակցված չէ» (Քամյու):

ՎԱՀԱՆ ՎԱՐՍՅԱՆ

ՍԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

Մի փոքր ուշացումով, բայց խոսումը կատարվեց

Մետրոպոլիտենի «Բարեկամություն» կայարանի օդափոխիչ սարքերի անցումը գրեթե խավարի մեջ կորած էր: Մարդիկ խարխափելով էին քայլում, դժվարությամբ իջնում դեպի մետրոյի մուտքը տանող աստիճաններով: Դեռեւս 1995 թ. նախաշեմին Արաբկիրի գործադիր կոմիտեի առաջին փոխնախագահ Հարություն Խաչատրյանը «Ազգ» օրաթերթում գրույցի ժամանակ խոստացել էր կարճ ժամանակում կարգավորել անցումը, լուծել լուսավորության, մաքրության հարցը:

«Մետրոն միշտ էլ եղել է մեր ուշադրության կենտրոնում, ասաց Հ. Խաչատրյանը, սակայն կային ներ ֆին չկարգավորվող հարցեր, ուստի օրինակով պատճառներով այդ հարցը մի փոքր ձգձգվեց ...»: Էլեկտրաէներգիայի ծախսերի վճարման համար Արաբկիրի շրջխորհուրդը պայմանագիր է կնքել մետրոպոլիտենի հետ, որի համաձայն օդափոխիչ սարքերի անցումների լուսավորության, սպասարկման, կարգավորման, անսարքությունների վերացման, վերանորոգման հարցերը գործադիր կոմիտեն վերցրել է իր վրա: Ամեն առավոտ այդ անցումում զարդեղենի աշխատակիցը մետրոյի աշխատանքի սկսվելուց մոտ կես ժամ առաջ միացնում է լույսերը, մետրոյի փակվելուց կես ժամ հետո անջատում: Մաքս ամսից, լուսավորության հարցը լուծելու հետ մեկտեղ, կատարվեց մետրոպոլիտենի այդ տեղամասի անցքն աչքով տեսանելի մոտ 200 ապօրինի կառույցների մաքրումը: Նշվել է մոտ 4 կիլոմետր կապել: Սակայն, ցավոք, չկա ոչ մի երաշխիք, որ կարճ ժամանակ անց կրկին չեն հայտնվի ապօրինի կառույցները, քանի դեռ չի կարգավորվել էլեկտրաէներգիայի հարցը:

Զարմանալիորեն պասիվ է եւ իր վերահսկողական դերը բոլորովին չի կատարում էներգահսկողության ծառայությունը: Միայն խիստ էներգահսկողությունը կկանխանա բացառել ապօրինի կառույցները:

ԼԻԼԻԹ ՍԻՐՈՒՆՅԱՆ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

«Ագրոգիտափյուռ». Նոր գարուն, նոր հույսեր

Կոլեկտիվ եւ պետական տնտեսությունների մասնատվելուց, հողի սեփականաշնորհումից հետո հողի տեր դարձան մարդիկ, որ մասնագետ չէին: Զուգահեռաբար գյուղատնտեսության խնդիրներով զբաղվող բազմաթիվ գիտահետազոտական ինստիտուտներ հայտնվեցին լճացման [illegible] մեջ, եւ այն մեթոդներն ու նորագույն լուծումները, որ բերում էր գիտատեխնիկական առաջընթացը, մնացին ինչ-որ տեղ հետ վում:

1992-ին Հայաստան եկան ամերիկյան մասնագետներ, որոնց նպատակն էր ուսումնասիրել հանրապետության գյուղատնտեսությունը եւ համագործակցության ճանապարհ փնտրել ԱՄՆ գյուղդեպարտամենտի եւ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության միջեւ: Ուսումնասիրությունների հանգեցրին առավելագույնս հարմար տարբերակի. ստեղծել մի համակարգ, որը նոր ֆերմերներին կապահովի գիտատեխնիկական ինֆորմացիայով: Համակարգը ենթադրում էր ինչպես շրջաններում, այնպես էլ գյուղերում ունենալ գործակալներ, ովքեր ուսուցողական ծրագրերի միջոցով կտարածեն նորագույն եւ արդյունավետ տեխնոլոգիաները: Նման համակարգ գոյություն ունի գրեթե բոլոր երկրներում: Համաստեղ ծրագիրը կոչվեց «Ագրոգիտափյուռ» կամ «Էքսթենշըն» ծառայություն: Փորձ արվեց լրացնելու գյուղատնտեսական արտադրանք ստողի եւ գիտության միջեւ կտրված կապը: Ամերիկյան կողմի ավագ խորհրդատու Ջոեդ Սոլերինգը նշեց, որ աշխատանքի սկզբում իրենք հրավիրեցին գիտահետազոտական բոլոր ինստիտուտների տնօրեններին եւ համագործակցությունը կայացավ: Աշխատանքի դժվարին կողմն այն է, որ գյուղացին մասնագետների ծառայությունը (ի դեպ անվճար) ընդունում է վերապահությամբ: Նա պատրաստ է միայն տրամադրել փողը, տեխնիկա, սերմացու, իսկ նվազագույն անհրաժեշտ բաներ չգիտի: «Շրջաններում կարելի է նկատել, օրինակ, որ լանջը հերկում են վերից-վար, ոչ թե լայնակի: Այսպես շատ հեռու չենք գնա, նշում է հայկական կողմի տնօրեն Վարդան Հայկազյանը: Պետք է կրթվենք: Եւ ոչ թե միայն նորագույն ինֆորմացիայի, այլեւ շատ պարզ գիտելիքների պետք է տիրապետել»:

Նախկին մեծ տարածքներում եւ պետական խնամակալության ներքո համայնքի միջոցառումներ էին ձեռնարկվում: Այսօր, երբ հիմնականում մանր հողաբաժիններ են, ինչպես են իրականացվում հողը պահպանելու խնդիրները:

«Մենք միշտ սիրել ենք վարել առնելի, քան պետք է, բայց հողը չպետք է չարչարել, շարունակում է պրն. Հայկազյանը: Մ. Նահանգներում նոր մեթոդ են գործի դնում: Բերքահավաքից հետո մնացորդները մնում, փտում են հողում, իսկ արդեն ցանքսի ժամանակ մեքենան սերմը ուղղակի խրում է հողի մեջ: Կամ, ոչ թե տոննայով ծծմբաթթու են լցնում եւ հետո զբաղվում հողը լվանալով, այլ արոտների, բարձր հիմնայնության դեմ բուսատեսակներ են կիրառում: Նույն Նահանգներում ֆերմերներին ժամանակ առ ժամանակ վճարում են տարվա իր եկամտի չափով, միայն թե հողը հանգստանա: Մենք այդ հնարավորությունը չունենք: Եւ համայիր միջոցառումների փոխարեն էլ այժմ ստիպված ենք կիրառել այլընտրանքային տարբերակներ: Սակայն միայն փոքր միջոցառումներով վտանգի առաջն առնելը դժվար է: Հանրապետությունում վերջին 5-6 տարում հողերը բոլորովին չեն պարարտացվել: Փորձեր են արվում կայիֆորնիական կարմիր որդեր բազմացնել եւ տարածել, որոնք շատ արագ մեծ քանակությամբ արժեքավոր հումուս են գոյացնում: Մեզ մնում է միայն խորհուրդներ տալ գյուղացուն, թե ինչպես եւ ինչ մշակաբույսեր ցանի հողի հիվանդությունների կամ թուլացման առաջն առնելու համար»:

Այսօր համակարգն արդեն ընդգրկում է հանրապետության 37 շրջաններից 23-ը, որտեղ ամերիկյան կողմի հետ միասին արդեն աշխատում են 200 հայաստանցի աշխատակիցներ: Հանրապետությունում առաջացած զարգացումները եւս չափազանց հետաքրքիր են եւ բարձր են գնահատվում դրսի մասնագետների կողմից: 1993-94 թվականներին կազմակերպության հիմնական նպատակը արտադրությունը զարգացնելն էր, բերքահավաքի ժամանակ կորուստները նվազեցնելը: Վերջին շրջանում հրավիրվել են նաեւ մասնագետներ, ովքեր բույսերի պաշտպանության, անասնաբուժության եւ անասնապահության մասնավոր խնդիրների հետ գործ ունեն: Այս տարի ծրագրված է ընդլայնել նախագծի շրջանակները եւ զբաղվել ֆերմայի մենեջմենթի, մարքեթինգի, արտադրության եւ ընդհանրապես գյուղատնտեսական քաղաքականության խնդիրներով: Գոյություն ունեն մոտ 50 անուն ուսուցողական ծրագրեր եւ դրանց ցանկը գնալով հարստանում է աշխատակիցների տեղական դիտարկումների շնորհիվ: Լուրեր կան, որ Միացյալ Նահանգներից մյուս տարի հավանաբար կդադարեցվի ամերիկյան կողմի ֆինանսավորումը: Այժմ հայկական կողմը ֆինանսավորվում է «ԱՄՆ-ից ստացված ինչ-որ ցորենի գումարների հաշվին, որի դիմաց վերադարձվել», սակայն հետո Միացյալ Նահանգները գումար են տրամադրել այս ծառայության աշխատանքներին օժանդակելու համար: Բացի այդ, ըստ պրն. Հայկազյանի, ՀՀ կառավարությունը վստահորեն հայտարարել է, որ «Ագրոգիտափյուռի» գործունեությունը կշարունակվի դրսից եկող օգնությունից անկախ:

Ա.ՍԻՐ ՎԱՐՍՅԱՆ

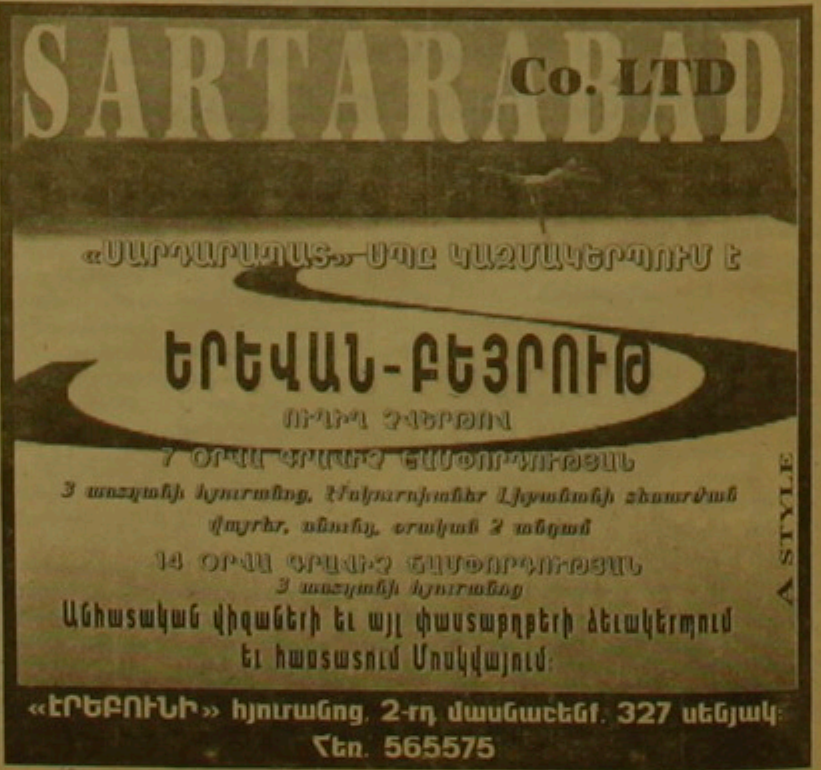

digitised by A.R.A.R.@

Ա
ՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը արյան 120-80 մմ ճնշմամբ, րոպեում 55 հարվածանոց երակազարկով, 185 սմ հասակով և 98 կգ քաշով կարող է համարվել մոլորակի ամենաառողջ ղեկավարներից մեկը: Դա բնավ չի երաշխավորում 1996 թ. նրա վերընտրությունը, բայց կարող է դեր խաղալ հանրապետականների դեմ մղվող ընտրական գոտեմարտում, պայմանով, որ հանրապետականների թեկնածուն լինի սենատում այդ կուսակցության ներկայիս ղեկավար Ռոբերտ Դոուլը:

Վերջին բուժզննության օրերս հրապարակված արդյունքները հաստատում են Սպիտակ տան բժիշկ Կոնի Մարիանոյի խոսքերը. «Նախագահը շարունակում է դրսևորել գերազանց առողջություն և եռանդ»: Շաբաթական հինգ անգամ Բիլ Քլինթոնը վաղ առավոտյան շրջաններ է գործում պուրակում, որտեղ վեր

ռում գրել է Բրեժնևի ու Գորբաչովի ժամանակների կրեմլյան գլխավոր բժիշկ Ե. Ի. Չազովը: Հազիվ թե գտնվի մի բժիշկ, որն իր վարկն ու պաշտոնի եկամուտները վտանգի ենթարկի բարձրաստիճան հիվանդին հաճոյանալու համար:

Թեև ԱՄՆ-ի սահմանադրությունը նախագահներին չի պարտավորեցնում ամեն կիսամյակ բուժզննության ենթարկվել, ոչ ոք չի փորձում դրանից խուսափել: Վաղուց անցել են այն ժամանակները, երբ դժվարությամբ շարժվող, սայլակին գամված և հասուն տարիքում պոլիոմիելիտի հետևանքներից տառապող նախագահ Ֆրանկլին Ռուզվելտը թերթերի էջերում հայտնվում էր բացառապես խոշոր պլանով. ժպտացող լավատես ջենտլմեն, հիվանդության ոչ մի նշույլ, սայլակը չի երևում: Ներկայիս լրագրողներն ավելի խիստ են երկրի ղեկավարների հանդեպ. ամեն մի

հետևում է կալորիաներին:

Բացի արյան մեջ խոլեստերոլի պարունակությունից (արյան դեցիլիտրում 203 միլիգրամ), զննության այլ մանրամասնություններ չեն հաղորդվել: Սակայն երկուշաբթի օրը ներքին կյանքի կարևորագույն խնդիրներից մեկին նվիրված մամուլի ասուլիսում թղթակիցները ինչ-որ կարմիր բծեր նկատեցին նախագահի ճակատին և անմիջապես մասնագիտական հետաքրքրասիրություն դրսևորեցին:

Նախագահը հայտնել էր կառավարական ծախսերը 13 մլրդ դոլարով կրճատելու մասին, իսկ իրեն հարցեր էին տալիս բծերի մասին: Մի՞թե դա հիանալի առիթ չէր մամուլին առաջարկել զբաղվելու հասարակության գործերով և չմիջամտել մասնավոր գործերին: Բնավ: Սպիտակ տան մամուլի քարտուղար Մայք Մաքքըրին շտապով հայտնեց, որ հեռացրել են Բիլ Քլինթոնի մաշկի

ԱՄՆ

Նախագահ Բիլ Քլինթոնը միշտ առողջ է

է խոյանում Ջորջ Վաշինգտոնի հուշարձանը: Սովորական վազքատարածքը 5 կմ է: Վազքի տեմպը բավական արագ է, և քաղաքում բազմաթիվ անեկդոտներ են շրջում այն քաղաքական գործիչների մասին, որոնք փորձել են նախագահի հետ հարցեր լուծել վազելիս:

Վազքից բացի, Քլինթոնը մարզադահլիճում պարապում է կշռաքարերով և այլ մարզագործիքներով, ինչպես նաև գոլֆ է խաղում: Սպիտակ տան նախկին տերը՝ Ջորջ Բուշը, հրապուրված էր թենիսով, որը Ռուսաստանում այժմ պետական մարզաձևի գծեր է ստացել: Նա նույնիսկ չարաշահում էր պաշտոնական դիրքը, որպես զուգընկեր ընտրելով աշխարհի նախկին չեմպիոններին: «Տանել չեմ կարող պարտությունը», ասես արդարանալու համար ասում էր Բուշը:

Ռոբերտ Դոուլի մարզական հրապուրանքների մասին քիչ է հայտնի: Բայց 71 տարեկանում նա հիանալի մարզավիճակում է, ձիգ է, շարժուն, աշխատունակ: Վերջին նախագահների մեջ մարզական հրապուրանքներով աչքի չէին ընկնում Ջիմի Քարտերը և Ռոնալդ Ռեյգանը: Ի դեպ, նրանք նաև կես տարին մեկ կանոնավոր ստուգումների էին ենթարկվում, այդպես քաղաքական երկարակեցության մասին խոսք լինել չէր կարող:

Թեև Միացյալ Նահանգներում այս կամ այն պատճառով արդյունավետ ղեկավարման ունակությունը կորցրած ղեկավարների փոխանման մանրակրկիտ սահմանադրական կարգ է մշակված, թեկնածուների առողջական վիճակին շատ մեծ ուշադրություն է հատկացվում: Անցյալ ընտրություններում Ջորջ Բուշի պարտությունը շատերը վերագրում են Տոկիոյում 1991 թ. գարնանը ընդունելության ժամանակ նրա ուշաթափությանը:

Քլինթոնի բուժզննությունն անցկացրած զինվորական ու քաղաքացիական բժիշկների կոլեգիան բաղկացած է իրենց վարկը բանել գնահատող հայտնի մասնագետներից: Այստեղ պարզապես անհնար են զննությունների այն խեղաթյուրումները, որոնց մասին իր հուշե-

մանրամասնություն հրապարակվում է:

ԱՄՆ-ի հանրության մեջ ամրապնդվել է այն գաղափարը, որ

ղեկավարի առողջական վիճակը նրա անձնական գործը չէ: Ընտրովի պաշտոնի թեկնածուն (ոչ միայն նախագահի, այլև իշխանության օրենսդիր կամ գործադիր կառույցի ուևէ թեկնածու) ընտրություններում հաջողության հնարավորություններ չունի, եթե չի հրապարակում անաչառ, իրենից բնավ կախում չունեցող մասնագետների բուժզննության արդյունքները: Ընտրողները կարող են անտեսել հավակնորդի առողջության այս կամ թերությունը, եթե դրանց մասին նախօրոք հայտնի է: Առողջությանը վերաբերող տեղեկատվության բացակայությունը դիտվում է ընտրական անհաջողության, առավել անկեղծ մրցակիցների հաղթանակով:

Նախագահ Քլինթոնի բուժստուգումները ներառում էին սովորական արարողակարգեր. լսողություն, տեսողություն, մարզագործիքով վարժությունների կատարումից հետո կատարվող չափումներ, կրծքավանդակի ռենտգեն, տարբեր տարրալուծումներ: Գիրանալու հակում ունեցող Բիլ Քլինթոնը ձգտում է իր օրվա ռեժիմը խստացնել, որպեսզի 3 կգով նիհարի: Նրա հասակի և տարիքի համար իդեալական է համարվում 95 կգ քաշը, և Քլինթոնը հաստատակամորեն ձգտում է շուտով անթերի մարզավիճակի հասնել: Նա հստակ սննդակարգ չի պահպանում, բայց, ինչպես ասաց բժիշկը,

մի քանի մանր ուռուցքներ: Դրանք քաղցկեղային չեն, բայց կարող են քաղցկեղային հիվանդության օջախ դառնալ, եթե չհեռացվեն և չբուժվեն: Այն հարցին, թե կոնկրետ որտեղից են հեռացվել ուռուցքները, տրվեց հետևյալ պատասխանը. «մի քանիսը ճակատից և մեկը ականջի հետևից»: Սրանք են առանց գլխարկի երկար ժամանակ արևի տակ մնալու սովորական հետևանքները, և արդեն մի քանի անգամ Քլինթոնի մաշկից նման հեռացումներ են արել:

Ղեկավարման ունակության հետ ղեկավարի առողջության կապը միանգամայն ակնհայտ է: Սակայն ամերիկացիները ընտրությունների ժամանակ հստակորեն շրջահայաց են նաև այն պատճառով, որ պաշտոնավարող պաշտոնատար անձի մահը կառավարման մեջ ճգնաժամային իրավիճակներ է ստեղծում: Հասկանալի է, Ամերիկայում անհնար են այնպիսի պատմություններ, որոնք տեղի ունեցան Արգենտինայում նորընտիր նախագահ Խուան Պերոնի հանկարծահաս մահից հետո: Իշխանությունների, զսպումների ու հակակշիռների բաշխման մեխանիզմն այնքան մանրակրկիտ է հաշվարկված, որ մեկ անհատի ճակատագիրը չի կարող կանխորոշել երկրի ճակատագիրը: Ուրեմն, ինչի՞ համար են այս հոգսերը: Ի՞նչ կարիք կա մտածել տհաճ տարբերակների մասին, երբ կարելի է պարզապես խուսափել դրանցից:

Բայց խուսափել հաջողվում է այն պատճառով, որ քաղաքացիները ղեկավարի առողջությունը չեն համարում նրա անձնական գործը: Նրանք մանրամասն հետաքրքրվում են հավակնորդների առողջությամբ, ոչ թե առհասարակ, ոչ թե ֆուտբոլի կամ թենիսի մրցախաղի արդյունքների, այլ խիստ ստուգումների հիման վրա: Եվ եթե ստուգումը տագնապալի ազդանշաններ է տալիս, կամ առհասարակ բացակայում է, պարզապես քվեարկում են ուրիշի օգտին, որը մարդկանցից չի թաքցնում իր արյան ճնշմանը վերաբերող տվյալները:

«Իզվեստիա», 29 մարտ

ԲՈՒԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ

Դեմիրելի այցը Հարավային Ամերիկա

Ապրիլի 3-ին Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը պաշտոնական այցով ժամանեց Արգենտինայի մայրաքաղաք Բուենոս Այրես: Ինչպես հաղորդեց թուրքական հեռուստատեսությունը, այցի գլխավոր նպատակը «Հարավային Ամերիկայի երկրներին համոզելն է, որ Թուրքիայի հետ առևտրատնտեսական կապերը շահավետ են նրանց համար»: Դեմիրելն ու նրան ուղեկցող բազմամարդ պատվիրակությունը ապրիլի 6-ին կմեկնեն այցելության երկրորդ կանգառը հանդիսացող Չիլիի մայրաքաղաք Սանտյագո: Լրագրողների ուշադրությունից չվրիպեց, որ Բուենոս Այրեսի օդանավակայանում կազմակերպված արարողության ժամանակ բացակայում էր նախագահ Կառլոս Մենեմը, և բարձրաստիճան հյուրին դիմավորել է այդ երկրի արտաքին գործերի նախարարը:

Ճանապարհին թուրքական պատվիրակությունը կարճ ժամանակով իջևանեց Կանարյան կղզիներում, որտեղ կազմակերպված մամուլի ասուլիսի ժամանակ Դեմիրելը «բարի նախանձով» խոսեց զբոսաշրջության բնագավառում վերջին տասնամյակներին Իսպանիայի ձեռք բերած նվաճումների մասին (12000 դոլլար եկամուտ յուրաքանչյուր շնչին), նշելով, որ Թուրքիայի հնարավորությունները գերազանցում են Իսպանիային և ոչ մի խոչընդոտ չկա, որպեսզի մոտ ապագայում այն վերածվի զբոսաշրջության թիվ առաջին երկրի: Խոսելով առաջիկա ծրագրերի մասին, Դեմիրելն ասաց, որ աշխատանքներ են տարվում Կարս քաղաքում երկրորդ օդանավակայանի շինարարության, ինչպես նաև Էգեյանի ափում հաղորդակցության ճանապարհների բարելավման ուղղությամբ: Երկուշաբթի երեկոյան հյուրին ընդունեց Արգենտինայի նախագահ Կառլոս Մենեմը:

ՄԱՐԻԱՄ ԲՈՅԱՋՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Առաջատար թերթերի երկօրյա գործադուլ Իտալիայում

Ապրիլի 1-ին լույս չեն տեսել Իտալիայի առաջատար թերթերը՝ «Կորիերե Դելլա Սերան», «Ռեպուբլիկան», «Ստամպան», «Մեսաջերոն» և մի շարք այլ թերթեր: Լրագրողները երկօրյա գործադուլ են անում «շախմատային կարգով», որը հայտարարել է Իտալիայի մամուլի ազգային ֆեդերացիան: Հաջորդ օրերին նրանց կփոխարինեն մյուս թերթերի խմբագրական կոլեկտիվները: Հեռուստատեսության և ռադիոյի ծրագրերում կրճատված են նաև նորությունների թողարկումները: Ինչպես Հռոմից հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը, լրագրողները ձգտում են հասնել աշխատանքային համաձայնագրի կնքման, որը կնախատեսեր աշխատավարձի բարձրացում և աշխատապայմանների բարելավում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Եվրոպական երկրները միավորվում են ջրհեղեղների դեմն առնելու համար

Եվրամիության այն հինգ երկրները, որոնցով հոսում են Հռենոս և Մեզ գետերը՝ Բելգիան, Գերմանիան, Լյուքսեմբուրգը, Նիդեռլանդները և Ֆրանսիան որոշել են կոորդինացնել ջրհեղեղների դեմ պայքարի քաղաքականությունը: Ինչպես Փարիզից հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, այս մասին համաձայնություն է ձեռք բերվել ուրբաթ օրը Ստրասբուրգում կայացած եվրամիության երկրների նախարարների ու պաշտոնական հանդիպման ժամանակ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Վերակառուցում բրիտանական բանակում

Ապրիլի 1-ին երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ավարտից հետո խոշորագույն վերակառուցումն է տեղի ունեցել բրիտանական բանակում: Ստեղծվել է ցամաքային ուժերի հրամանատարություն՝ Ուիլթոնում գտնվող կենտրոնակայանով, որի ենթակայությանն են հանձնված Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի, Նեպալի, և Բրունեի տարբեր շրջաններում տեղաբաշխված օպերատիվ զինվորական միավորումները և զորամասերը, պահեստազորները, ինչպես նաև ուսումնական ստորաբաժանումները Կանադայում, Քենիայում և Բելիզում: Դրանց ընդհանուր թիվը կազմում է ավելի քան 143 հազար: Ցամաքային ուժերի հրամանատար է նշանակված Ջոն Ուիլսին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԷԿՈԼՈԳԻԱ

Երկրագնդից տարեկան արտանետվում է 22,3 միլիոն տոննա ածխաթթու գազ

Թունավոր նյութերի արտանետումներն աշխարհում հասել են անհանգստացնող չափերի: Գերմանական մամուլում հրապարակված տվյալների համաձայն, միայն ածխաթթու գազի արտանետումներն աշխարհում տարեկան կազմում են 22,3 մլն տոննա, որի 28 տոկոսը բաժին է ընկնում ասիական ու խաղաղօվկիանոսյան երկրներին, 27 տոկոսը՝ Հյուսիսային Ամերիկային, իսկ 20 տոկոսը՝ եվրոպային: Այս առումով «ամենամաքուրն» Աֆրիկան է (ընդամենը՝ 3 տոկոս): Նախկին Խորհրդային Միությունում թունավոր գազերի արտանետումների տարեկան բաժինը կազմում է 14 տոկոս:

Մարտի 25-ից ապրիլի 6-ը Բեռլինում կշարունակվի երկրագնդի մթնոլորտին ու կլիմայական փոփոխություններին նվիրված միջազգային համաժողովը, որը նպատակ ունի հասնել այն բանին, որ զարգացած արդյունաբերական երկրները պարտավորվեն թունավոր նյութերի (հատկապես ածխաթթու գազի) արտանետումները հասցնել 1990 թ-ի մակարդակին:

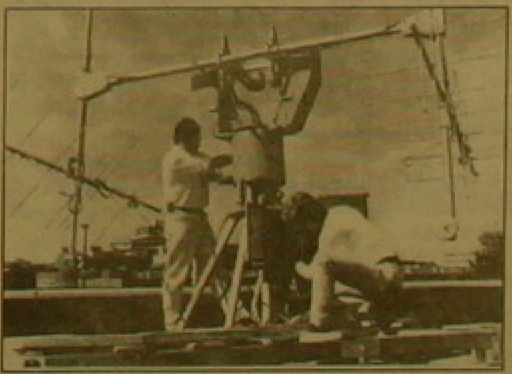

Բրեմենի տիեզերական տեխնիկայի կենտրոնի տանիքին տեղադրվում է ընդունիչ կայան:

Համաժողովի բեռլինյան նստաշրջանում կքննարկվեն 1992-ին Ռիո դե Ժանեյրոյի միջազգային կոնֆերանսում 160 երկրների կողմից ստորագրված ծրագրի ու ՄԱԿ-ի UNCED-ի կլիմայի վերաբերյալ կոնվենցիայի լրամշակման ու կիրառման հարցերը:

Համաժողովին մասնակցում են վերոհիշյալ կոնվենցիան ստորագրած բոլոր երկրների և տարբեր միջազգային ու ոչ պետական կազմակերպությունների շուրջ 3000 ներկայացուցիչներ, այդ թվում՝ նաև մեկ ներկայացուցիչ ՀՀ հիդրոօդերևութաբանության և էկոլոգիայի գիտահետազոտական հարցերի ինստիտուտից: Նախատեսվում է, որ հայկական կողմը կներկայացնի կլիմայական փոփոխությունները ձևավորող ջերմոցային գազերի կրճատման վերաբերյալ իր այլընտրանքային ցուցակը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Մայրս ջանում էր հայի մեր ինքնությունը պահպանել»

Խոստովանում է Ռուբեն Սեւակի դուստրը՝ Շամիրամ Սեւակը

Մարդը մեռնում է այն պահին, երբ նրա մասին այլեւս ոչ ոք չի հիշում: Դարասկզբի վաղամեռիկ տաղանդավոր բանաստեղծ Ռուբեն Սեւակի անունը նորից ու նորից կենդանանում է: «Ազգն» արդեն գրել է, որ Ֆրանսիայի Նիս քաղաքում գտնվող նրա անունով կոչված հիշատակի տունը նախաձեռնել է Հայաստանի հայրենակիցների միջեւ «Սեւակ բանաստեղծի կյանքը, գաղափարականը, անձնազոհության ոգին ամենայն ձեւով վերլուծված» գրական մի մրցաշար կազմակերպել՝ սահմանելով դրամական պարգեւներ: Տեղեկացրել էինք, թե Երեւանի Բաքայան փողոցում գտնվող թիվ 151 դպրոցը պիտի անվանակոչվի Ռուբեն Սեւակի անունով: Եւ ահա ապրիլի 7-ին կայանալիք այդ հանդիսության առիթով Երեւան է ժամանել Ռուբեն Սեւակի դուստրը՝ 81-ամյա Շամիրամ Սեւակը: Եռանդուն, աշխույժ, հիշողությունն արթուն անուշիկ այս կնոջ հետ հանդիպեցինք երեկ, «Գարուն» ամսագրի խմբագրությունում, ուր տիկին Շամիրամն այցելեց գրականագետ, Ռուբեն Սեւակ բանաստեղծի անձը մեզ քանիցս լրջորեն ու մանրամասն ներկայացնող Ալեքսանդր Թոփչյանի հետ, որն էլ ստանձնել էր թարգմանչի դերը: Կարծում ենք, որ այդ զրույցի որոշ մանրամասներ կհետաքրքրեն նաեւ մեր ընթերցողին:

Դժվար էր հավատալ, որ շիկահեր, խնամված ու կոկիկ տիկին Շամիրամը 81 տարեկան է: Երբ աչքածախ զարմանքով ասացին, թե հազիվ 40 լինի, չզարմացավ (հաճախ է լսել), պարզապես հետաքրքիր ձեւակերպում տվեց. սիրով կուզեի, բայց այդ դեպքում Սեւակի դուստրը չէի լինի: Հետո ամբողջ զրույցի ընթացքում նկատելի էր հպարտության այն կնիքը, որով իբրեւ բանաստեղծի դուստր էր ներկայանում յուրաքանչյուր միտք ձեւակերպելիս: Նկատելի հուզվեց այն պահին, երբ ներողություն խնդրեց հայերեն չխոսելու համար: Տիկին Շամիրամը մասնագիտությամբ մոդելավար է, զբաղվում է եզակի հագուստների նմուշներ ստեղծելով: «Ուզում էի դերասանուհի դառնալ, բայց ինձ բացատրեցին, որ արտիստը «երկրորդական» մարդ է, եւ ապրելու համար պիտի արհեստ ունենալ: Ես էլ նորաձեւության արհեստանոց մտա»: Ամուսնացել է ֆրանսիացու հետ, զավակներ չունի: Սիրով ցույց էր տալիս Սեւակ ազգանունը շարունակող եղբոր Լեւոնի որդու, թոռի լուսանկարները: «Երբ եկել են հորս տանը, ես նրա գրկում եմ եղել: Իսկ ընդհանրապես իմ մեկ տարեկանում ամեն ինչ հասցրել եմ ստանալ նրանից ու ժամանակի մեծ բանաստեղծներից, որոնց հավաքատեղին մեր տունն էր: Երեկոյան դեմ արթնանում լալիս էի, եւ շուտով իմ մահճակալի մոտ հայտնվում էին հայրս, նրա ընկերները ու զբաղվում ինձնով: Այն, ինչ այդ ժամանակ վերցրել եմ նրանցից, կարիք չկար հետո ինձ դասընթացներով ներկայացնելու: Մայրս ամբողջ կյանքում ձգտում էր, որ մենք հայ լինեինք, ուզում էր, որ հայկական դպրոց գնայինք, հայերեն խոսեինք, հայի հետ ամուսնանայինք: Հորս հետ Լոզանում քաղաքացիական ամուսնությունը գրանցելուց հետո, 1910-ին գալիս են Փարիզ եւ պսակվում հայկական եկեղեցում: Մայրս բողոքականից լուսավորչական դարձավ: Նա սովորել էր ազնվազարմ օրիորդաց վարժարանում (նրա հայրը բացի այն, որ արծաթագործ էր, պրուսական բանակի գնդապետ էր նաեւ), ի թիվս այլ լեզուների գիտեր նաեւ ֆրանսերեն, եւ հորս հետ նամակագրությունն այդ լեզվով էր: Այն գիշեր, երբ հորս տարան, մայրս կարծել էր, թե հիվանդի մոտ են կանչում: Բայց երբ համոզվել էր, որ այլեւս չի վերադառնալու, երբ տեղեկացել էր, որ սպանվել է, վախեցել էր, որ մեզ էլ կարող է վտանգ սպառնալ, ծնողների միջոցով օգնություն էր հայցել գերմանական դեսպանատնից: Բայց համոզվելով, որ դեսպանատունը ոչ բարենպաստ վերաբերմունք է տածում, հիասթափվել էր եւ իր գերմանական անձնագիրը շպրտել դեսպանի երեսին՝ ես հրաժարվում եմ ազգությունիցս, իսկ երեխաներիս պիտի դաստիարակեմ հայկական ոգով: 1939-40-ին Լեւոն Սեւակը եղբայրս, ֆրանսիական բանակում կռվում էր գերմանացիների դեմ: 1915-ից հետո մայրս գերմաներեն ոչ մի բառ այլեւս չարտասանեց: Հայերեն չգիտեմ, գերմաներենը մոռացել եմ, նույնպես, որովհետեւ ինձ էր արգելել, շարունակում էր Շամիրամ Սեւակը, իմ ընտրած լեզուն ֆրանսերենը, մի քիչ մայրենի է, որովհետեւ այդ լեզվով հաղորդակցվել էին հայրս ու մայրս: Ջարդերից ահաբեկված մայրս մեզ՝ ինձ ու եղբորս, ճեպընթացով հասցնում է Շվեյցարիա: Լոզանում նրա ծնողները տուն ունեին, եւ մենք ժամանակավորապես բնակվեցինք նրանց մոտ: Բայց ամենօրյա լուսանկարները՝ ինչո՞ւ ամուսնացար հայի հետ, քո դժբախտությունը քո սխալի արդյունքն է, մորս համար ծանր էին: Պապս ու տատս 25-ամյա մորս համառորեն ուզում էին ամուսնացնել գերմանացի բարձրաշխարհիկ հարմար մի թեկնածուի հետ: Պատերազմի ավարտից հետո, մորս հետ գնացինք Արեւմտյան Հայաստան, հորս ծննդավայր Սիլիվրի, ուր մայրս ինձ ու եղբորս հանձնեց հորս հարազատների խնամքին, իսկ ինքը մեկնեց Փարիզ կոնսերվատորիայում ուսումը շարունակելու: Ուսումնառությունից հետո, մայրս իբրեւ դերասանուհի աշխատել է Օդեոն թատրոնում, Կոմեդի դը Շանզելիզեում: Նկարահանվել է մի շարք ֆիլմերում: Միաժամանակ, քանի որ գեղեցիկ կին էր, աշխատում էր նաեւ իբրեւ մանեքենուհի: Իսկ քանդակագործական որոշ աշխատանքներ տեսնելուց հետո եզրակացնում եմ, որ նաեւ բնորդուհի է եղել: (Ալեքսանդր Թոփչյանի ասելով, Ռուբեն Սեւակի այրին՝ Յաննի Ապելը, իր թատերական հանդերձները տարիներ առաջ նվիրել է կնոջը՝ դերասանուհի Անահիտ Թոփչյանին):

Հիշում եմ հորս ծննդավայրում հայրենի տունը շատ լավն էր: 10 տարի առաջ գնացի գյուղ: Օտար մարդիկ էին ապրում. Սիլիվրի բնակեցված է թուրքերով: Երբ Արեւմտյան Հայաստանում ջարդերը վերսկսվեցին, մայրս նամակով խնդրեց տատիկիս, որ մեզ գնացք նստեցնի եւ ուղարկի Ֆրանսիա: Եղբայրս ինձնից երկու տարով մեծ էր: Իջանք Մարսելում, մայրս դիմավորեց, Փարիզ տարավ: Գնացինք հայկական եկեղեցի, եւ մայրս մեզ ներկայացրեց. ահա Ռուբեն Սեւակի որբերը: Համբարձումյան ազգանունով մի հայ բարերար շտապեց տեր կանգնել: Մայրս խնդրեց նրան մեզ հայկական կրթություն տալ: Հայկական դպրոց չկար: Մուրադ Ռափայելյան դպրոցում, ուր ուսանեց եղբայրս, աղջիկների չէին ընդունում: Մայրս այս խնդրով նամակով դիմել էր նաեւ Ավետիս Ահարոնյանին, սակայն ապարդյուն: Ֆրանսիական դպրոցում հարցնում էին ո՞վ ես դու: Երբ պատասխանում էի, որ հայ եմ, մի տեսակ զարմանում էին: Այդ ժամանակ Ֆրանսիայում հայերին գրեթե չէին ճանաչում: Ես էլ ճիշտն ասած չէի հասկանում, թե ինչու ֆրանսիացի չեմ: Եղբորս բախտը բերել էր, որովհետեւ նրանց դասարանում մի քանի հայեր կային: Իսկ ես շփման միջավայր չգտա: Մայրս ամեն կերպ փորձում էր մեր հայկական ինքնությունը պահպանել: Ցավում եմ, որ նրա իղձն ինչ-որ տեղ անկատար մնաց»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Շամիրամ Սեւակ. 1994 թ.

Հանդիպում Շամիրամ Սեւակի հետ: Հայաստանի գրողների միությունից տեղեկացնում են, որ ապրիլի 6-ին, ժամը 12-ին, Գրողների միության մեծ դահլիճում տեղի կունենա հանդիպում արեւմտահայ բանաստեղծ Ռուբեն Սեւակի դստեր՝ Շամիրամ Սեւակի հետ:

ԱԶԴԱԳԻՐ

Հախվերդյանի համերգը

Այսօր, ժամը 15-ին, համալսարանի կենտրոնական դահլիճում, տեղի կունենա Ռուբեն Հախվերդյանի անվճար համերգն ուսանողության համար: Ըստ մեզ հասած լուրերի, համերգը նվիրվում է բանտերում գտնվող դաշնակցականներին:

Հանդիպում՝ Պերճ Ֆազլյանի հետ

Ապրիլի 6-ին, ժամը 11-ին, ԳԽ մշակույթի եւ լեզվի հարցերով մշտական հանձնաժողովը հանդիպում է կազմակերպել Պերճ Ֆազլյանի հետ՝ աշխատանքային գործունեության 50-ամյակին նվիրված: Նույն օրը, ժամը 13-ին, նրա հետ հանդիպման է հրավիրում նաեւ գրականության թանգարանը:

ՂԱՐԱԲԱՂ

«Արցախյան գարուն» փառատոնը սկսվեց

Մեր թերթն արդեն տեղեկացրել է, որ Ղարաբաղում մինչեւ ապրիլի 7-ը տեղի է ունենալու «Արցախյան գարուն» փառատոնը, տպագրելով «Նոյյան տապանի» համառոտ տեղեկատվությունը, որի մեջ կային անճշտություններ մասնավորապես փառատոնին մասնակցելու է Գ. Մերգելյան թատրոնը Մալյանի փոխարեն: Մեզ հաղորդած տվյալների համաձայն, փառատոնի պաշտոնական բացումը տեղի ունեցավ երեկ: Ինչպես արդեն գրել ենք, փառատոնի հիմնական կազմակերպիչը «Ազգային դեսություն» կուսակցության մշակութային կենտրոնն է: Մեծ աջակցություն են ցույց տվել արդյունաբերության եւ տրանսպորտի նախարարությունները, Հայկոոպ վարչությունը եւ «Հայբնակկոմունտես» հանրապետական միավորումը: Փառատոնը կընդգրկի Ստեփանակերտը, Շուշին, Մարտունին, Ասկերանը, Մարդակերտը, Հադրութը, Գանձասարը, Կարմիր Շուկան, Նորագյուղը: Մասնակցելու են Մալյան թատերախումբը (գեղ. ղեկավար՝ Արս Աղամյան), Վանաձորի կամերային թատրոնը (գեղ. ղեկավար՝ Արամայիս Սարգսյան), «Ներսես Շնորհալի» քառաձայն երգչախումբը (գեղ. ղեկավար եւ խմբավար՝ Կարո Չալիկյան), 1989-ին ստեղծված «Ազգային արվեստի թատրոնը» (գեղ. ղեկավար՝ Մուրադ Հակոբյան), քանդակագործ Լեւոն Վարդանյանը, գեղանկարիչներ Արմեն Խոջոյանը, Վարդան Ասատրյանը, Մուշեղ Մխիթարյանը, Տիգրան Մխիթարյանը, Համլետ Կարապետյանը, «Մետրո» թատրոնի դերասան Ազատ Գասպարյանը: Փառատոնի ընթացքում կցուցադրվեն Հենրիկ Մալյանի ֆիլմերից: «Արցախյան գարուն» փառատոնից հետո մասնակից նկարիչները Ղարաբաղին կնվիրեն իրենց ստեղծագործություններից: ■

ԲԵՅՐՈՒԹ

Գ. Եղիազարյանի ցուցահանդեսը մեծ արձագանք ունեցավ

«Զարթօնք» օրաթերթի վերջին համարներից տեղեկանում ենք, որ մարտի 8-ին Վարուժան արվեստի կենտրոնի կազմակերպությամբ Բեյրութում բացվել է հայրենահայ գեղանկարիչ Գեւորգ Եղիազարյանի ցուցահանդեսը: Եղիազարյանը ծնվել է 1963-ին, Գյումրիում: 1973-83-ին ուսանել է Թերլեմեզյան ուսումնարանում, 1985-86-ին եղել է Սանկտ Պետերբուրգի Ռեպինի ակադեմիայի սան, 1986-91-ին ուսումը շարունակել է Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտում: Մասնակցել է խմբակային ցուցահանդեսների, ինչպես Երեւանում, այնպես էլ արտերկրում: 1994-ից նկարիչների միության անդամ է: Այս ցուցահանդեսը Գեւորգ Եղիազարյանի անհատական առաջին ցուցահանդեսն է, որը նախորդ տարվա՝ Բեյրութում կազմակերպված ցուցահանդեսի հաջողության արդյունքն է: Արվեստագետի վկայությամբ, նրա ամենասիրած նկարիչը Լեոնարդո դա Վինչին է: «Ես փաստում եմ պայմանականությունը մարդու մեջ: Նկարչությունը ինքնաճանաչողության ընթացքն է պայմանականության մեջ: Մարդը շփվում է, բայց չի ճանաչում բացարձակը, պետք է պայմանականը ավելի խոր ճանաչել»: Գեւորգ Եղիազարյանի՝ մինչեւ

մարտի 16-ը տեւած հիշյալ ցուցահանդեսը մեծ արձագանք է գտել լիբանանյան մամուլում եւ արվեստասերների մեջ: ■

ԿԻՆՈ

Բարտոնի ֆիլմի պրեմիերան Լոնդոնում

Հանրահռչակ կինոդերասան Ռիչըրդ Բարտոնի մահվանից տասնմեկ տարի անց, նրա կինոարվեստի սիրահարները առիթ կունենան առաջին անգամ տեսնելու եւ ըմբոշխնելու Համլետի նրա դերակատարումը: Ֆիլ-

մը նկարահանվել է 1964-ին, Բրոդվեյում կայացած ներկայացման հիման վրա, Ջոն Գիլգուդի ռեժիսորությամբ, եւ մնացել է ընդամենը երկօրյա փորձնական ցուցադրություն ամերիկյան կինոդահլիճներում: Սակայն ֆիլմում գլխավոր դերակատար Բարտոնը, չհավանելով ֆիլմը պնդել է, որ բացի երկուսից, դրա բոլոր օրինակները (նաեւ նեգատիվները) ոչնչացվեն: Պահպանված երկու օրինակներից մեկը հանձնվել է բրիտանական կինոարվեստի ինստիտուտին, առանց ցուցադրման իրավունքի, իսկ մյուսն իրեն, պարզապես իբրեւ հիշատակ:

Այժմ դերասանի այրին՝ Սելլի Բարտոնը, բողոքարկման իրավունքների հարցերը լուծված համարելով, հայտարարել է, որ «Ռիչըրդ Բարտոնի «Համլետը» ֆիլմը կցուցադրվի Լոնդոնում կայանալիք Ազգային թատերաֆիլմերի շեքսպիրյան փառատոնի հանդիսավոր փակման օրը՝ ապրիլի 28-ին:

Մեր հանդիսատեսին Բարտոնը ծանոթ է «Կլեոպատրա», «Կոմեդիանտներ» ֆիլմերից, որոնցում դերասանը հանդես է գալիս իր կնոջ՝ Էլիզաբեթ Թեյլորի կողքին:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ԵՎՐՈՊԱ

Երբ գնդակի աստվածները զայրանում են

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐԶԱՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

Եւրոպական ֆուտբոլում, հատկապես Իտալիայի առաջնություններում շաբաթներ են լինում, երբ հանդիպումների մեծամասնությունն ավարտվում է անարդյունք 0-0: Բայց լինում են նաեւ «խենթ շաբաթներ», երբ եւրոպական ազգային առաջնություններում գնդակի աստվածները զայրանում են: Նման մի շաբաթ գրանցվեց վերջերս, եւ զարմանալի զուգադիպությամբ ֆուտբոլիստներից շատերը դարձան չորսական գոլի հեղինակ: Ամենաանակնկալ արդյունքը գրանցվեց Անգլիայի առաջնությունում: Այս երկրի չեմպիոն «Մանչեսթր Յունայթեդը» «բարկացել էր» (այն էլ առանց բարկացնող Էրիկ Կանտոնայի) եւ 9-0 հաշվով հաղթեց «Իպսվիչ» թիմին: Մի բան, որ Անգլիայի առաջնություններում հազվադեպ է լինում: Հանդիպման հերոսը դարձավ Էնդի Քոլը, որի համար «Մանչեսթրը» վճարել է 10 մլն դոլլար: Տաղանդավոր ֆուտբոլիստը խփեց չորս գնդակ: Էնդի Քոլը ընթացիկ մրցաշրջանում «Նյուքասլ» թիմից տեղափոխվեց «Մանչեսթր Յունայթեդ»: «Առաջին անգամն է, որ մեկ խաղում չորս գնդակ եմ խփում», ասում էր Էնդի Քոլը: Վերջին անգամ Մանչեսթրի մարզադաշտում նման խոշոր հաշիվ գրանցվել է 103 տարի առաջ՝ 1892 թ., երբ «Յունայթեդը» 10-1 հաշվով հաղթել է «Վոլվերհեմփտոնին»:

Զայրացել էին նաեւ Իտալիայի առաջնության ռմբարկուները: Հռոմի «Լացիոն» սեփական հարկի տակ 8-2 հաշվով առավելության հասավ «Ֆիորենտինայի» նկատմամբ, որը Կալչոյի առաջնությունում գրավում է 8-րդ պատվավոր տեղը: «Լացիոն» ընթացիկ առաջնությունում ընդհանրապես հաջող է հանդես գալիս եւ զբաղեցնում է 3-րդ տեղը: Հռոմում «Մանչեսթրի» հարձակվող Անդի Կոլի դերը կատարեց Պիեռլուիջի Կազիրագին, որը նույնպես խփեց չորս գնդակ: «Լացիոյում» հանդես եկող Ֆրանսիայի նախորդ առաջնության գլխավոր ռմբարկու, խորվաթ Ալեն Բոքսիչը այդ խաղում դարձավ մեկ գոլի հեղինակ:

«Միլանը» Բրեշիայում 5-0 հաշվով հաղթեց նույնանուն թիմին: Չորս գնդակ խփեց Մարկո Սիմոնեն: 5-րդ գոլի հեղինակը դարձավ Պաոլո Մալդինին: Վերջապես Իսպանիայի առաջնությունում «Ռեալ Սոսյեդադը» 5-2 հաշվով առավելության հասավ «Տեներիֆե» թիմի նկատմամբ, եւ զարմանալիորեն, ինչպես Մանչեսթրում, Հռոմում ու Բրեշիայում, այստեղ նույնպես մեկ խաղում չորս գնդակ խփեց մեկ ֆուտբոլիստ՝ բասկիացի Մեհո Կոդրոն: Այնպես որ, կան օրեր, երբ ֆուտբոլային աստվածները բռնկվում են:

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ջորկաեֆի ընտանիքը

«Մոնակո» թիմի եւ Ֆրանսիայի հավաքականի խաղացող Յուրի Ջորկաեֆի հայրը՝ Ժան Ջորկաեֆը, ըստ «Էկիպ» մարզական օրաթերթի, շատ էր ուզում, որ ավագ որդին՝ Դենիսը իր պես ֆուտբոլիստ դառնա: Բայց նա կյանքի այլ ճանապարհ ընտրեց: Հիմա Դենիսն իր ծնողների հետ զբաղվում է ռեստորանի ղեկավարմամբ, որն անցյալ տարի Լիոն քաղաքում գնել էր Ջորկաեֆ ընտանիքը: Ժան Ջորկաեֆը, որը ժամանակին խաղացել էր Լիոնի «Օլիմպիկում», Մարսելի «Օլիմպիկում» եւ Ֆրանսիայի հավաքականում, ուրախ է, որ մյուս երկու տղաները ֆուտբոլիստ են դարձել: Կրտսեր տղան՝ Միշան, որը հիմա 20 տարեկան է, հաջողությամբ հանդես է գալիս Ֆրանսիայի 2-րդ դիվիզիոնի լավագույն թիմերից մեկի՝ «Ռուանի» կազմում:

Ժան Ջորկաեֆը ազգությամբ կալմիկ է եւ ծնվել է Լիոնի մոտակայքում գտնվող Շառվինո փոքրիկ քաղաքում, որտեղ կա հայկական մեծ համայնք: Նրա հայրը, որը ցարական Ռուսաստանի կազակներից էր, Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո, 1918 թվականին, փախել էր Ռուսաստանից եւ ապաստան գտել Ֆրանսիայում: Գ. Ա.

Ներկայացնում ենք մասնակից թիմերին «ԵՐԱԶԱՆՔ» (ԵՐԵՎԱՆ)

Թիմը հիմնադրվել է 1990 թ.:
Մարզագգեստը՝ սպիտակ-սպիտակ-սպիտակ:
Խաղերը անցկացնելու է Կապանի «Լեռնագործ» մարզադաշտում (5000):
Լավագույն ցուցանիշը բարձրագույն խմբում՝ 8-րդ տեղ (1993թ.):
ՀՀ առաջնություններում. 1993 թ. (բարձր. խումբ)՝ 28 +11=3-14 44-55
1994 թ. (բարձր. խումբ)՝ 28 +9=5-14 29-50
Ամենախոշոր հաղթանակը՝ «Երազանք»-«Քասախ»՝ 6-1 (1993 թ.):
Ամենախոշոր պարտությունը՝ «Արարատ»-«Երազանք»՝ 7-0 (1993թ.):
Բարձրագույն խմբում բոլորից շատ խաղեր անցկացրել են Ս. Սարգսյանը եւ Ա. Ղահրամանյանը՝ 53 ական:
Թիմի լավագույն ռմբարկուն՝ Ա. Ղահրամանյան՝ 20 գնդակ:

Անուն, ազգանուն	Ծննդյան թիվ	Հասակ/քաշ	Ակումբ(ներ)ը	Խաղ (գոլ)
Սպարտակ Գաբրիելյան	5.11.73	1.85/80	«Երազանք»	40(-70)
Իվան Գրիգորյան	4.04.61	1.75/75	«Երազանք»	16(-29)
Սերգեյ Գաբրիելյան	12.03.66	1.74/65	«Երազանք»	50(3)
Համլետ Հարությունյան	5.07.73	1.73/68	«Սյունիք», «Երազանք», «Իմպուլս»	62(2)
Հրայր Հովակիմյան	19.01.73	1.95/80	«Քասախ», «Երազանք»	67(1)
Ալեքսանդր Սարգսյան	2.09.73	1.74/70	«Երազանք»	15
Գրիգորի Ղուլյան	28.11.58	1.80/80	«Երազանք»	50
Սասուն Սարգսյան	16.11.73	1.82/75	«Երազանք»	53(5)
Գարիկ Դավթյան	26.08.74	1.73/66	«Երազանք»	51(3)
Գրիգոր Ղահրամանյան	18.09.73	1.73/70	«Երազանք»	50(8)
Մախիմ Մխիթարյան	14.01.70	1.75/70	«Երազանք»	9
Նիկոլայ Սեւումյան	30.03.76	1.73/67	«Երազանք»	13
Նորայր Պետրոսյան	14.09.75	1.76/72	-	-
Արթուր Ղահրամանյան	13.01.70	1.73/70	«Երազանք»	53(20)
Միեր Ավանեսյան	28.07.74	1.82/80	«Երազանք»	46(15)
Լեւոն Մկրտչյան	29.11.73	1.80/70	«Երազանք»	45(5)
Արկադի Հակոբյան	04.02.61	1.77/73	«Կանազ»	9(4)
Մարատ Հովհաննիսյան	11.08.74	1.72/67	-	-

Խմբի նախագահ՝ Արկադի Հովսեփյան:
Գլխավոր մարզիչ՝ Էդուարդ Բաղդասարյան:
Մարզիչ՝ Կառլեն Սիմոնյան:
Ծանոթություն. Տվյալները ըստ նախորդ երեք առաջնությունների:

Պատրաստեց ԳԱԳԻԿ ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆԸ

ԹԵՆԻՍ

Հոլանդիան երազում է տիրել Դեւիսի գավաթին

Հոլանդիան համաշխարհային թենիսում երբեք առաջնակարգ դիրքեր չի գրավել: Բայց այսօր այս երկիրը հիվանդացած է թենիսով եւ իր չեմպիոններին հրում է դեպի ուժեղագույնների գագաթները: Անցյալ տարի, երբ Դեւիսի գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակչում Հոլանդիայի հավաքականը նախապատրաստվում էր խաղալ ԱՄՆ-ի թիմի հետ, երկրի թենիսի ֆեդերացիան շտապորեն արագորեն կառուցեց թենիսի ժամանակավոր մի մարզադաշտ, որի տրիբունները տեղավորում էին 10 հազար հանդիսականներ եւ որը հետո, մրցումների ժամանակ, միշտ լեփ-լեցուն էր: Քառորդ եզրափակչում հաղթեցին ամերիկացիները, սակայն թենիսը գերեց հոլանդացիներին: Հիմա, երբ հոլանդացիները պատրաստվում են նույն [illegible] գավաթի հերթական խաղարկությունում մրցել Գերմանիայի հավաքականի դեմ, Ուտրեխտ քաղաքում կառուցել են թենիսի մեկ այլ խոշոր մարզադաշտ 11 հազար նստատեղերով: Դա ժողովրդի պահանջն է եւ պատահական չէ, որ հանդիպումից դեռ մի քանի ամիս առաջ բոլոր տոմսերն սպառվել են: Հոլանդիայի թենիսի ֆեդերացիան արձանագրել է 750 հազար թենիսիստներ: «Ցածր հողերում» (Հոլանդիան, որը ծովի մակերեւույթից ցածր [illegible] այդպես են կոչում) [illegible] հրատարակվում են թենիսի [illegible] պարբերականներ՝ «Թենիս մագազին», որն ունի 125 հազար տպաքանակ եւ «Թենիս ռեվյուն»՝ 40 հազար տպաքանակ: Իսկ Հոլանդիայի [illegible] փոքրիկ քաղաքում [illegible] տեղի ունեցող թենիսի [illegible]ազգային հերթական մրցաշարի [illegible] կազմակերպության պատճառով [illegible] տեղի կունենան [illegible], որի շահույթը 350 հազարից կհասնի 500 հազար դոլլարի: Մեկ ամիս առաջ Ռոտերդամում տեղի ունեցած թենիսի միջազգային մրցաշարում առաջին մրցանակը նվաճեց հոլանդացի Ռիչարդ Կրայիչեկը, որը համաշխարհային դասակարգմամբ ATP-ի ցանկում արդեն զբաղեցնում է 10-րդ տեղը: Դեռ 1993 թ. Կրայիչեկը դուրս էր մնացել ուժեղագույն տասնյակից: Նա Հոլանդիայի ներկայիս ուժեղագույն թենիսիստն է:

Մյուսներն ընդհանուր դասակարգման ցուցակում համեստ դիրքեր են գրավում: Այսպես, Յակոբ Էլթինգը 22-րդն է, Պոլ Հարհուսը՝ 44-րդը, Յան Սիմերինկը՝ 53-րդը: Հոլանդիան հատկապես մեծ հույսեր է կապում 19-ամյա Սենգ Շալկենի հետ, որի հասակը 192 սմ: Այսօր այդ թենիսիստը ATP-ի դասակարգմամբ դեռ 138-րդ տեղում է: Այո, Հոլանդիայում թենիսը մասսայական բնույթ է ստացել: Հոլանդացիներն ուզում են դեռ 2000 թվականից առաջ տիրանալ Դեւիսի գավաթին: Ժամանակը շատ կարճ է, իսկ ցանկությունը մեծ: Գ. Ա.

ԽՃԱՆԿԱՐ

Բորիս Բեկերի կինը երգչուհի

Գերմանացի աշխարհահռչակ թենիսիստ Բորիս Բեկերի կինը՝ Բարբարա Ֆելթուսին երգչուհի է: Բարբարայի նոր երգերից մեկի տեսահոլովակում Բեկերը ներկայացվում էր մի քանի անգամ: «Ուրախ եմ, որ Բորիսը ինչպես խոստացել էր, եկավ եւ մի քանի անգամ նկարահանվեց իմ երգի տեսահոլովակի համար: Բայց հույս ունեմ, որ հեռուստադիտողները երգս դիտել ու ունկնդրել են ոչ միայն այն բանի համար, որ տեսահոլովակում նկարահանված է Բորիսը», հայտարարեց Բարբարան, որը շուտով երեխա է ունենալու:

Առասպելական բասկետբոլիստը

Լիվ Ալսինդորը, որը բասկետբոլային աշխարհում ավելի ճանաչված էր Քարիմ Աբդուլ Ջաբար անունով, 1984 թ. ապրիլի 5-ին Լոս Անջելեսի «Լեյքըրս» թիմի կազմում «Յուտա Ջազ» թիմի հետ խաղում վաստակելով 22 միավոր, NBA-ի ռեկորդը հասցրեց 31421 միավորի: 218 սմ հասակ ունեցող Աբդուլ Ջաբարն իր այս ռեկորդով պրոֆեսիոնալ բասկետբոլի բոլոր ժամանակների ամենամեծ ռմբարկուն է: Նա շրջանցեց մեկ այլ լեգենդար բասկետբոլիստի՝ Վիլտ Չեմբեռլենին, որը իր հաշվին գրանցել է 31419 միավոր: Հանրահայտ Քարիմ Աբդուլ Ջաբարը 15 տարի անընդմեջ հանդես եկավ NBA-ում, փաստորեն 2 օրը մեկ անցկացնելով հանդիպումները: Նա 1971 թ. հազարավոր սեւամորթ ամերիկացիների պես իսլամ ընդունեց եւ ստացավ Քարիմ Աբդուլ Ջաբար անունը: Նույն թվականին նա Միլուոկի «Բաքս» թիմի հետ նվաճեց NBA-ի չեմպիոնի կոչումը: Տեղափոխվելով Լոս Անջելեսի «Լեյքըրս» թիմ, նա շարունակեց իր հաղթարշավը: Դառնալով ամբողջ աշխարհի ամենահայտնի բասկետբոլիստը, Քարիմ Աբդուլ Ջաբարը իր կյանքում հանդես է եկել միայն վերոհիշյալ երկու թիմերում: Նա իր ելույթների ժամանակ տարեկան շահում էր մինչեւ 1 մլն դոլլար: Աբդուլ Ջաբարը նկարահանվել է նաեւ մի քանի ֆիլմերում: Նա իր անկրկնելի խաղով բասկետբոլային առասպել է դարձել:

COMPANY
«ԱՅՍԲԵՐԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է
ՀՈՒՄՔԻ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ
պայմանագրային առաքում ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներից, կարճ ժամկետներում եւ ցանկացած քանակությամբ:
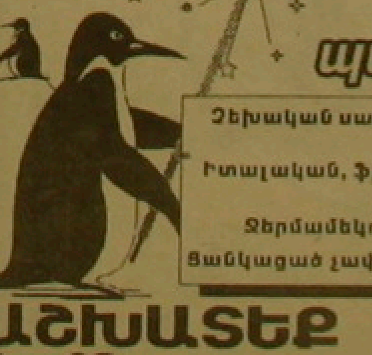

Չեխական սանտեխնիկայի կոմպլեկտներ եւ մասեր:
Իտալական, ֆրանսիական եւ գերմանական շինանյութեր:
Ջերմամեկուսիչ եւ ծածկի նյութեր:
Ցանկացած չափսի եւ մակնիշի էլեկտրոդներ:
ԱՇԽԱՏԵՔ ՄԵԶ ՀԵՏ
Հասցեն:
Հանրապետության հր., Միությունների տուն, III հարկ, սեն. 32
Հեռախոսներ:
52-05-31, 56-06-33
Հեռ./Ֆաքս:
151-833 AT&T

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀ առողջապահության նախարարությանն առընթեր 4-րդ գլխավոր վարչությունը տեղեկացնում է, որ ս. թ. հուլիս ամսից գործելու են նրա ենթակայության տակ գտնվող «Արզնի», «Հանքավան», «Ջերմուկ», Դիլիջանի «Լեռնային Հայաստան» եւ «Կապուտակ Սեւան» առողջարանները:

Ուղեգրերը վաճառվելու են մատչելի գներով ինչպես կանխիկ գումարով, այնպես էլ փոխանցման կարգով:

Մասնավոր անձիք եւ կազմակերպությունները, որոնք կգնեն ուղեգրերը ս. թ. ապրիլ-մայիս ամսին հուլիս, օգոստոս եւ սեպտեմբեր ամիսների համար կօգտվեն արտոնություններից:

Զանգահարեք մեզ հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝
53-76-03, 53-18-82, 53-65-22
ժամը 10:00 մինչեւ 15:00:

ՀՀ առողջապահության նախարարությանն առընթեր 4-րդ գլխավոր վարչության ադմինիստրացիա

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

Ճարտարագիտության, գործարարության, քաղաքագիտության մագիստրոսի կոչումներ

Հայաստանի Ամերիկյան Համալսարանը սկսում է 1995-1996 ուսումնական տարվա դիմորդների փաստաթղթերի ընդունումը: Ընդունելությունը կազմակերպվում է արդյունաբերական ճարտարագիտության, սեյսմիկ ճարտարագիտության, գործարար ղեկավարման եւ քաղաքագիտության մասնագիտությունների գծով: Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բնագավառի բարձրագույն կրթություն մաթեմատիկա, տնտեսագիտություն, ճարտարագիտություն MBA **աստիճանի համար**. քաղաքացիական շինարարություն կամ մեխանիկա **սեյսմիկ ճարտարագիտության** M.Eng. աստիճանի համար. ճարտարագիտություն, մաթեմատիկա, մեխանիկա **արդյունաբերական ճարտարագիտության** M. Eng. աստիճանի համար. պատմություն, իրավագիտություն, լեզուներ կամ հասարակական գիտությունների այլ բնագավառներ **քաղաքագիտության** MA աստիճանի համար:

Անգլերեն լեզվի իմացությունը պարտադիր է:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն

- Դիպլոմի եւ ներդիրի օրինակներ՝ իրենց պատճեններով
- Երեք բնութագիր նամակ, տեղում լրացնեն դիմումնագիր եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարի դրամով կազմում է ԱՄՆ 5 դոլլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս:

Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը 1995 թ. ապրիլի 28-ն է:

Դիմորդները 1995 թ. մայիսին կհանձնեն անգլերեն լեզվի կարգորոշիչ քննություն:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի, նախապատրաստական փուլում դիմորդների հաջողությունների եւ տվյալ ծրագրի համար անհրաժեշտ բնագավառի քննական արդյունքների հիման վրա (GMAT կամ GRE):

Ուսման տեւողությունը հիմնական ծրագրի համար երկու տարի է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակ: Հասցե՝ Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս 27-10-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՐ

3-5 ապրիլի 1995 թ.
8-12 մայիսի 1995 թ.

3 ամսականից մինչեւ 5 տարեկան երեխաների պատվաստում

ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
UNICEF
ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՈԼՈՐ ԾՆՈՂՆԵՐԻՆ, ԵԹԵ ՈՒԶՈՒՄ ԵՔ ՁԵՐ ԵՐԵԽԱՆ ԱՌՈՂՋ ԼԻՆԻ, ԱՆՊԱՅՄԱՆ՝ ՏԱՐԵՔ ՊԱՏՎԱՍՏՄԱՆ

Լույս է տեսել

ՍՓՅՈՒՌ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ

կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ
1995 թ. № 1 թողարկումը

A STYLE

Ցանկացողներին տեղեկագիրը կուղարկվի իրենց նշված հասցեով:

Զանգահարել՝
58 13 51, 58 91 67.

ԳՆՈՒՄ ԵՆՔ

Ֆրանսիական օծանելիքներ եւ ատտիորտիշներ (դեզոդորներ): Հեռախոսներ՝ 527137, 614602:

ВНИМАНИЕ

Аппарат председателя Ардшинбанка сообщает своим акционерам, что ежегодное собрание акционеров Ардшинбанка состоится 15 апреля с. г. в актовом зале Американского Университета Армении по адресу Баграмяна 40.

Регистрация состоится в 10:00, начало в 11:30.

С 5 апреля акционеры могут получить пригласительные билеты в своих отделениях Ардшинбанка.

По вопросам организации собрания обращаться по тел. 56-71-39.

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ցանկանում եմ վարձել երեք սենյականոց բնակարան, բոլոր հարմարություններով, հեռախոսով, վերանորոգված, քաղաքի կենտրոնում:
Զանգահարել՝
569-806 հեռախոսահամարով:

Վ Ա Ճ Ա Ռ Վ Ո Ւ Մ Է

երկու առանձնատուն,
250 քմ ընդհանուր
տնամերձ հողամասով
«Զվարթնոց»
կինոթատրոնի մոտակայքում:
Զանգահարել 58-33-26, 25-25-38

«ԱՐԱՐԱՏ-ԼԱԴԱ»

ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արարատ-Լադա» բաժնետիրական ընկերությունը 15-րդ թաղամասի ավտոտեխսպասարկման բակում ապրիլի 1-ից կազմակերպվել է ամենօրյա տոնավաճառ:

Վաճառատեղերի վճարը մյուս տոնավաճառների համեմատ էժան է 50 տոկոսով.

երաշխավորվում է հաճախորդների եւ ապրանքների անվտանգությունը:

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԳՆՈՒՄՆԵՐԻ

ԲՐԱԲԻՈՆ ՖԼՈՐԱ ՍԵՐՎԻՍ

Ապրիլի 7-ից «ԲՐԱԲԻՈՆ ՖԼՈՐԱ ՍԵՐՎԻՍՈՒՄ» ծաղիկների գները՝

նարգիզ	10 դրամ	բրիզանթեմ	800 դրամ
պատկառուկ (միմոզա)	50 դրամ	կլիենի նաեւ	
մեխակ	150 դրամ	շուշան	
հիրիկ	250 դրամ	դրախտի թռչուն (ստրիլեցիա)	
փողաշուշան (կալա)	350 դրամ	արքայանարգիզ (ամարիլիս)	
վարդ	400, 900, 1200 դրամ	անտուրիում	
խոլորձ (օրխիդեյա)	300, 600 դրամ	բրաշուշան (գլադիոլուս)	
գիպսոֆիլա	700 դրամ	վարդակակաչ	

Ծաղկեփնջերի հետ անվճար կտրվեն ծաղիկների կյանքը երկարացնող դեղամիջոցներ:
եւ ինչպես միշտ յուրաքանչյուր 100-րդ գնորդ սպասարկվում է անվճար:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1813 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 3. 04. 1995 Գինը 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@